

ఐరామ చంద్రపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమత్సీతారామకరుణాకటాక్షవీక్షణానుబంధే

కవితావిభవృందే గు

జాపూడిసంజీవరాయామాత్యునిచే

రచింపబడిన

శ్రీకృష్ణమృతశ్రీమహాత్మ్యమనుపతివ్రతాచరిత్రా

హ్వయపద్యకావ్యము

❧ వండితవరులచేబరిష్కరింపబడి ❧

శ్రీమత్సికింద్రాపాద్ బొల్లారం తోకట్ట

పురవరములలోనుండు సుజనులు

జేయుద్రవ్యసహాయ్యంబువలన

రా॥వే॥కోదండపాణి మొదల్యారు బొల్లారంగారున్న

రా॥పసుపులేటివీరయ్యనాయుడు బోయినిపల్లిగారున్న

చేసినట్టిపోర్తలంబుచేతను

—o—

శిక్కిందరాబాదు:—

వే. శి. విశ్వేశ్వరరావు మొదల్యారుగారి

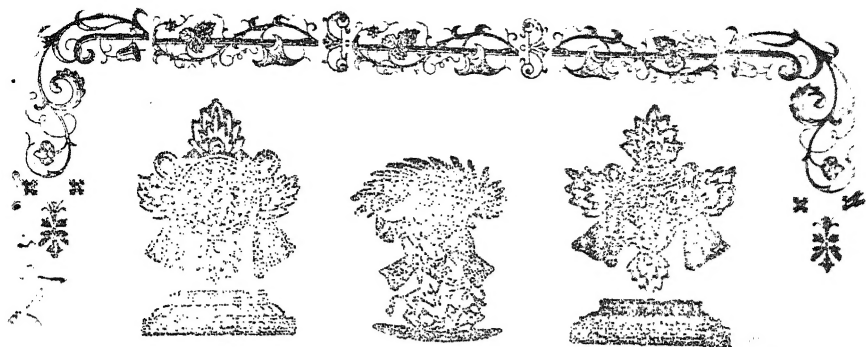
ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడియె.

పీఠిక.

శ్రీమత్ వైకుంఠ తుల్యంబగు ద్వారకానగరంబున శ్రీమహారా
యశాంశసంభూతుండగు శ్రీకృష్ణునిచేనూదంబడు నట్టి మురళీనామాంకి
తండ్రిచే ప్రశిద్ధిపొందిన వెదురు పిల్లనగ్రావి మహావైష్ణవ రుక్మిణీదేవి
నారదునిచే వినిన తేటంగున సూతుండు శౌనకాదులకుఁజెప్పిన కథా
క్రమంబెట్టిదనిన వైకృత ద్వారకానగరంబునకు శ్రీకృష్ణ దర్శనార్థంబరు
గుడెంచు నారదునిజూచి రుక్మిణీదేవి అర్జునపాద్యాద్యభిల సతాకరం
బులఁబూజించి దేవరవారు సర్వజ్ఞమూర్తులగువాని నాకు మురళీజన్మ
ప్రభావంబు సవిస్తరంబుగా వక్కాణించుమని ప్రార్థించిన నాముని పుంగ
వుండిట్లనియానతిచ్చె ఆర్యావర్తంబను పుణ్యభూమియందొక శివపురం
బను నొక అగ్రహారంబున బ్రాహ్మణసదనంబున గోవత్సంబులఁ గా
ముట కేర్పరచబడిన చండాలులకుండావిప్రార్థకులు వేదాధ్యాసం
బుచేయుతరి దానగోచరంబుగానుండి వేదంతాద్యంతంబునభ్యసించి దా
నొక బ్రహ్మచారివేషంబుధరియించి తత్పురంబు వదలి గంగాతీరంబుననుం
డు భ్రమరపురంబను అగ్రహారంబుజేరి యందు బ్రాహ్మణడింభకులకు ను
పాధ్యాయుండైయప్పురంబున బ్రాహ్మణకన్యకఁ బరిణమించికొన్ని దినం
బులచ్చట నివసించి తానొంటిగా తల్లిదండ్రులజూచువేడ్త నరుగదలంచు
తరి యుక్తతనతీ సహితంబేగుమని నిర్భంధించిన బ్రాహ్మణుల మెప్పించు
టకై దురుద్దేశ్యముచే నతీ యుక్తంబుగావెడలి యీచంపకవల్లినిఁజంపి
వాణిజాచారస్థితినిగాచు కొందునని దలంచుచు నొక మహారణ్యప్రదే
శంబున జనునెడ నాయులి తృష్ణాద్యభిలషాధలకలయుచుండు నవసరంబు
న సారాయులుండార్త రక్షకుండుగావున నప్పతివ్రత రక్షణార్థంబొక

భావికల్పింపనందాపడంతి నీరుగ్రోలునడన్మక్తి రాతకుండొక కాతించే నా నా
 తినిపైచి పరువిడియె సంత నప్పుణ్యసతి పలువిధంబులబలిని వేడినరా
 నందున లేడనియెంచి భగవంతునిపార్థింపిన బరమేశ్వరుండార్తరక్షకుఁ
 డుగావున నొక బ్రాహ్మణాకృతిధరించుచి వచ్చి తజ్జలనిమగ్నమౌగడై
 యున్న యప్పుతివ్రతనుద్ధరించి కొన్ని ధర్మములుపదేశించి పితృశ్రవణము
 కనిపి యంతథానుండయ్యెనంత నాసాధ్వీలలామ భగవదారాధనపరః
 యైయండ నాచండాలుండారాతివేటునకాయాంతి వ్యసనించియే యు
 డుననియెంచి చని తనవారికొగలసియుండ నొకమహిమార్జునముప
 ప్తేల్ల దానది తప్పించుకొని మరలి భ్రమరపురంబునకేతెంచినజీవితద్వై
 యున్న సుతికజావిభయంబునొంది ాత్యాదులుజేయు సత్కారంబు
 నభయండుయుండ నప్పుతివ్రతారత్నంబు గర్భవతియై పుత్రునికొ బడసి
 యబ్బలకుండు వైశవక్రీడాదిగా బ్రాహ్మణధర్మనిర్దితుండై చరించుటః
 సాధ్వీమణిచింతించి పతికి పుత్రుని దుశ్చర్యలు దెలుప నతండుశ్మశిం
 నిజవృత్తాంతంబంతయు జెప్పు నప్పుడంతి నివ్వెరపడి నెత్తుదింబొంది హ
 వాసరంబగు నారాత్రి భగవద్ధ్యానంబుననుండుసమయంబున లక్ష్మీనాథు
 డు సాక్షాత్కరించి యంచయాన యడిగిన సంకోచంబునివర్తించివరి
 బులాసంగి కన్ను మొఱంగె సంత నబ్బోటి ధారణాయోగంబుననుండుద
 యోగాగ్ని సంభవంబై భర్తాద్యఖిల బంధుపూరంబైన పురంబుదగ్ధం
 జేసిన యప్పురప్రదేశంబు పుణ్యవనంబయ్యె నందాయంతివెదురుచెట్టయ
 యుండిన కృష్ణుండుగోవత్సపాలనంబుసేయుత్థరి నావంశకుజంబుఛేదిం
 పిల్లనగ్రోవిజేసికొని మనువుచు సంతంబునకు సాయ జ్యోతిచ్చెననిమ
 తుండు జెప్పునది.

శ్రీరామచంద్రవిజయతే.

అసింహుః సు.

శ్రీగురుబోధనః. — శారదాంబాద్వైపాచర్యః.

శ్రీజనకాత్మజారమణ-నిర్మలరూపమహానుభావవి.

భ్రాజితచిత్రభానుకుల-పావనరామసువాహనీపదాం.

భోజయగంబు సమృద్ధిని-పూర్ణిపభక్తినుతించునన్భవ.

ద్రావిడదారనిన్నుసంభాసదయాంబుధిముంచినోవవే.

చ. తొలుతనవిఘ్నమస్తమశుభాదృశిపుమినిగొల్పిరాజితా.

చలనలయ్యుక్తస్మరించెజల-జాసనువాత్మనుతించిహామిజక.

సలితభక్తివేడిసువ-చస్ఫురణాప్తిభారతీసతక.

దల్లిదినగేంద్రకవ్యః పదద్వయినెన్నుదినల్పితోదుతక.

అ-గీ భృతిపగాపరాప్రకృతిరూపమలరులో.

కంబులందునీశుడంబరప్ర.

కాశుడగుచుసర్వకాయంబులనుదోశు.

గానజంతునివహ-మేనుతింతు.

- క. అనయముభక్తపరితానితూఢప్రమఖనద్వ-తాభరణాన్వితాః
తునివిలసత్పంచానః హనుమంతునినాశ్రయింతు-నాత్మవిశుచిః॥
- చ. సరవిజగద్ధితార్థముగ-సాస్థలిబుట్టికపీంద్రులైసురా
సురపరిభాషలకాగ్రతులు-శోభిలసద్రచనప్రభావముల్
ధరవెలుగొందజేయుచుహి-తాత్ముల కేనునమసగరించితి
వ్వరకృతులకాహసింఁజెడితు-వాదకవిప్రతిస్వసింఁజెడగ॥
- తా. పద్మోగీజనహృత్పరోవరచర-త్సద్రామహంసాత్మక
హృద్యస్థోఢకయుగాంతరాక్షరములాంజొండీలసద్గ్రంథవ
ద్యాద్యప్రస్ఫురితాక్షరంబులగున-ట్లాకల్పితంబయ్యెదీ
విద్యానైపుణులొపితత్పఠనగా-వింపన్దగన్వేడెడగ॥
- క. అనినిఖలదైవతస్తవమునునుకవిజనప్రణామ-మునుమహావినిం
దనమునుజేసియునొకకథ తెనుగునరచియింపగామ-దిదలచినయెడగ
- చ. అనుపమమైసమస్తజగ-దాంతరమైభవదోషరోగసం
హననమహోషధంబయిమహాత్మరమైకమలాసనాదిదే
వనవహసేవ్యమానమయి-వైష్ణవకల్పకమైరహించునా
వనజవిలోచనోద్యవన-వద్యపవిత్రకథాంతరంబున॥
- తా. ఆకణింపగనయ్యెనొకగుచరి-తార్థంబునమ్మొదమ
స్థాకంబైహృదిదోషనయ్యెడిజగ-స్తోత్రైకపాత్రస్థితా
శ్రీకృష్ణాధరపల్లవామృతకణః-స్వీకారసంసేచనా
త్రేకస్మూర్తినదారవించుమురళి-దేవిప్రభావోన్నతుః

క. ఇమ్ముగనమ్ముగభీకభ|నమ్ముగినత్పూర్వజన్మనటనాదివిచా|
రమ్ములుగలయదిగావున|నెమ్మదినదివిన్నగోలె-నేర్పినకొలదికా|| ౧౦

చ. ఇలమునుకీర్తిగాంచినక-వీశ్వరులట్లునుశాస్త్రరీతులుకా|
సలలితవ్యాకృతిస్ఫురణ-ధందములక్షణకర్తకర్తముల్|
యలఘులఘుప్రకారముఖ-రాదులెరుంగకరామభక్తినే|
దలకొనిచేసితందుగల-తప్పులుపైపుడుసతావుల్లుపకా|| ౧౧

ఆ. ఈడితప్రపంచ-మేవేల్పుతనయందు|
చంద్రచంద్రికప్రసంగమట్ల|
గలుగుమాయవలన-గల్పించునట్టిరా|
మాంకితముగజేయ-నాత్మదలచి|| ౧౨

క. ఉడితోల్కొర్నతనలరుచు|
మదుపాసనదైవతప్రమహితాంఘ్రికలే|
నెదనిలిపికావ్యరచనకు|
మొదలంబేకొందుదత్ప్రభుఃశ్రీరాముకా|| ౧౩

క. ఊర్జస్వీమతిరసగర|తార్జునకల్యాణసజ్జ-నార్చితసర్వా|
శార్జితయశునకున్నత|స్వర్జగతీశునకురామ-చంద్రవిభునకుకా|| ౧౪

క. ఋతవాక్యామృతయుతునకు|సతతానతవినుతభక్త-చక్రావనదీ|
క్షీతునకుజితరిపుకులునకు|క్షీతిభృత్యుతజప్యమానసీతేశునకుకా|| ౧౫

క. ఎవనిధనుస్థంకారా|రవమీభువనత్రయాంత-రస్థితసుజన|
ప్రవరోఘబద్ధిముదిరా|రవమైరక్షించునట్టి-రఘురామునకుకా|| ౧౬

క ఏవంవిధసద్గుణనిచి!యావృతుడగు రామునకు స-హర్షితమగునా!

క్షేవిరచించినసుచరి! తా! విర్భవసత-ధావి-ధమా నెట్లనినా! ౧౭

౧౦ విశ్వరూప్రదమైసుయోగిజనసే-వైకావనీశ్రేష్ఠమై!

విశ్వత్పాజనికుంజపుంజయతమై-వేల్లన్మృగాక్షిరమై!

శశ్వత్పూణ్యనదీనదాశ్రయమునై-సౌఖ్యాస్పదారణ్యమై!

విశ్వస్తుత్యగుణాంచితోద్భవయిపు-ద్వైమిశంబౌన్మెడినా! ౧౮

తే-గీ ఒవరునన్నైమిశారణ్యమునవసించుదాపసశ్రేష్ఠులతిన్పి-తాక్షులైన!

రంతరబ్రహ్మసతా! ధ్వ-రంబుసలుపు! చుండునెడవచ్చెనెల మిసూ-

తుండుయటకు|| ౧౯

౧ ఓలగమునగలమునివరు! లాలోకనసేసీశ్రీమ-సుభిముఖగతులై!

కేలూని తెచ్చివెనకుశ! లాలాపన మేతులగుచు-నపుడాతనికే! ౨౦

ఔ-శీరాసనమిడిపా! రాశరుబూజించుకరణి-రమణియ్యాహ్వా!

ద్యాశేషసహర్షనలపు! డాశౌనకముఖ్యమునులు యచి-చిరోగి! ౨౧

౨ అందమెలర్పబల్లిరితి-హాసపురాణములీనువేదముల్!

ముంచువిరించి నాసికను-బుట్టిపవిత్రములైధరిత్రివె!

ల్లాందగనయ్యెనట్టినిగ-మోద్భవసత్తథలీవెరుంగుటన్!

సందియమానినున్దనుట-సారసగభు-నిగాంచుట్టల్తునీ|| ౨౨

అహానుజనాగ్రణిమా! క్షిహాధారహస్యనిచయ-మెరిగింపగదా!

మాహూయులుగాకిటకు తాహతజనుదెంచిరర్థిజనభాగ్యముగా! ౨౩

॥ కవిజనసన్నుతాహాగుణ-గర్భితస్కృత ధలేముమున్ననీ!

సువచననూధురీమహిమ-శోభిలుచోవినియుంటిమింకనే!

మవిదితమైనయొక్కచరి-తార్థమెరుంగదలంచి నారమో!

ప్రపమలమానసాయదివి-భాసకరంబుగదెల్ప వేదయన్ ॥ ౨౪

॥ కాండవికీర్ణకాలమున-గల్గుయుగంబులు నాల్గిటన్న హేమా!

ద్వండతర్జునుకర్త కలి-తస్థితోగలికాలమొప్పుద!

చ్ఛండయుగోగ్రతాపముప-సంహర కారిణియైవసుంధరా!

మండలివెల్లుకృష్ణకృత-మంజులచర్యకథామృతంబొగిన్ ॥ ౨౫

॥ ఖరకరవృక్తదీప్తిచే గాఢతమసమాడగునట్టులహరిచరి-త్రాన్యంబు!

శ్రోతపుటిగోలగలిజన-క్షోభమణగుగానదత్పరమగుగాఢ-కల

దువినగ ॥ ౨౬

ఖస్వరూపమునలో-కత్రయిదోచుచు-నఖిలభూతాంతర-వ్యాపకత్వ!

మునజన్మకర్తృసం-మోదభేదాదులెం-తయునొందకనుసంత-తం

బునొక్క! డైవెల్లుబరమాత్మ-డీవిశ్వమునదుష్ట-దానవమానవా-

ధములదృంచిత్తైభారమడవశృష్టావతారంబెత్తి-దారాష్ట్రకంబుబ-

దారువేలు ॥ తె॥ ప్రడతులొగిగొల్వసంభోగ-పరతనాతాడందర

కునన్నిరూపంబు-లగుచునిహను!ఖానుభవమొందుచునుద్వాప-రాం

తమందు!నుండుదర్శినొక్క-సందియ-ముండెమాకు ॥ ౨౭

గిరిధరుడాడబాడదుల-కింపభుజింపవసింపబెంపనం!

గరమొనరింపనిల్వబరు-గాడహసింపధరింపనొంపన!

స్వరీతకొలంబుతోడదిరు-గాడెడునీడలనాఁగనుండియున్ |

హరిసుధురాధరామృతమ-హర్నిశముల్గానజాల రేమికో || ౨౫

మ || గురువక్షస్థలినున్నరుక్మిణికినా-గోవిందురమ్యాధరో |

స్థరసాస్వాదనమబ్బకున్నెడదదో-వృద్వందమశ్రాంతమ |

మ్మరళీఖండమునంస్పృశింపుచుసుధం-బున్ గ్రోలుచున్బాడుచున్ |

గరమానందరసాభిదోగుమురళీ-ఖండస్థితుల్లుఘృముల్ || ౨౬

క || ఘనతరమురళీఖండము | మునుపుట్టుక నెట్టిపుణ్యమునవహివర్తిం |

చినదోరుక్తినికైనను | గొనబొసగనికృష్ణయధర-కోశమునుగనెన్ ||

అ || ఘోషభూమిలోన-గోవిండుడా లేగ | పిండుమేపునపుడు ప్రియమెలర్ప |

మురళిహస్తకమలములబట్టబడియాద | బడుటకెట్టిపుట్టు బడిలిఖిం

చె ||

30

క || జ్ఞానస్వరూపకుడవ | జ్ఞానజనావనగు శాస్త్ర-సంయమివతిస |

న్యనాత్మతత్వవిదుడవు | గానదెలుచుమన్నదీయ-కామ్యకమనుచున్ ||

శా || చాతుర్యంబలరింపనై మిశవన-త్వావాసులీరీతినా |

సూతుంబ్రాధానసేయనాతడుమహా-చోద్యంబుమీశ్రశ్నమో |

హయాతుర్యంబిడితోల్లరుక్మిణిమునీం-ద్రోతంసుడొనారదున్ |

జేతస్సిద్ధికిబృచ్చసేయనతడా-స్త్రీకిన్వచించెన్మహా || 33

ఆ || చిన్నభూతమయ్య-చిదితంబై హరి | కరతలంబునందు-గ్రాశితత |

మధరమానువేణు-విధినిచ్చగించితి | రదివచింతువినడు-ముదముగ

దుర ||

34

క ధారంభము.

సీ॥ జై వాత్సవకోపల-స్థగితసాలాంతర-స్తవమానసౌధయా-ధప్రసిద్ధ! మా
 ననబాహు-జాద్యాఖిలాన్వయో-ద్భవజనాకీర్ణశుభ-భప్రశోభ!
 మిభతురంగశతాంగ-సుభటాదివాహినీ-సంరక్షితార్థకో-శప్ర
 కాశ! మున్నతోర్విరుహా-ద్యన్నికుంజాసక్త-నవరుచివ్యక్తవ-
 నప్రతాన॥ తే॥ మమరవిష్టేష్వశ్వరబ్రహ్మ-నముచిసూదా నాగ్ని
 యమకోణపాంబుపా-లానిలార్థ! పతులపుటభేదనంబుల-ప్రభుత
 మెరశిధరను నెగడొండెద్దార్థకా-పురముమరియు॥ 3౫

తే॥ ఝాంకరణాల్లిసంకులవి-సప్రసవోత్పలగంధబంధురా!
 భ్యంకురితాంబుజాకరస-మన్వితమైబకచక్రనాశభు!
 క్కంకభుజంగభుజ్జుఖి-గౌఘసమంచితనిమ్నపూణాని!
 ప్పంకజలప్రభావపరి-భాససరిద్వరభేయయుక్తమై॥ 3౬

తే॥ జ్ఞప్తిచేసప్పురంబును-జ్ఞానవేత్త! లాదిమధ్యాంతరహితక-ల్యాణగుణ
 వి! తానమయపరబ్రహ్మసం-స్థానమనుచు! యోగమున-గాంతురవ
 వర్గ-భోగవాంఛ॥ 3౭

క॥ టంటంమ్మనివెల్పులగమిక-టంకనజాలమీజ-గంబులునీరే!
 డింటంయిప్పోరునకీడంటనిచాటింతురంబ-రాధ్వగమన్నలై॥ 3౮

సీ॥ రీవితోనెగడుని-ట్టిపురేందిరనుకృష్ణ-దురమందుదాల్చిన-ముత్సుకమున
 రుక్మిణీప్రముఖ-రోజనేత్రలుధర్మ-పత్నీప్రకంబునై-భాసిలంగ!

వలచివచ్చినరాజు=వనితలంకరుశతా=ధికమోడశసహస్ర=మకలుష
ముగిబార్యతైవరగుచో=బణతికొకర్తకు=బమగురుచొప్పుచ=మదను
దాది॥ తే॥ సుతులబెక్కండగాంచిస=న్నుతికినెక్కరిపుత్రపౌ
త్రసమృద్ధితో=బొదలనవన। నభినుతజగతుకుటుంబీకు=డగుచుగృ
హు। డుతగటశ్రీలసుఖవృత్తి=నుండువేళ॥ ౩౯

ఉ॥ డింభకులాడుచోమొసలి=తెక్కెపుదిట్టరిగెల్పుగొన్నసం।
రంభమునకాహసింపబ్రతి=రావమిడంబుదరత్నభిత్తిక।
స్తంభవిజృంభమాణవర=సాధసమీపవనాంతరంబునక।
బంభరవేణిరుక్మిణీశు=భాకృతితోవిహరించుచున్నెడక॥ ౪౦

శా॥ ధక్కార్యుర్మురమంచుభి=ధ్వసులుప్రీ=దాభూతమానట్లువే।
ధిక్కారంబొసరింపజాలినమహిమ=తగ్మప్రస్వరాపూరసం।
యక్కారలన్నుటవల్లకీస్వనసమా=యుక్తస్థితిన్నారడం।
డక్కారసాంతకునామకీర్తనపరా=యతైకచేతసుగ్మడై॥ ౪౧

ఉ॥ నాణపుగానమొప్పిడగ=నారదుదాదివినుండివేగగి।
ర్వాణపురాభివంధ్యరుచి=వర్ధిలనైనకుశస్తలీపుర।
క్షోణికిజుక్కవోలెడిగి=శూరకులేశునిగాంచువేడగి=బ్ర।
క్వాణకలస్వనంబుబుర=వర్షమునకెబ్రసరింపవచ్చుచోక॥ ౪౨

మ॥ తరుణీరత్నమురుక్మిణీసతితదో=ద్యద్వివృణారవం।
బరుదారంవినినారమంగనిమహా=త్తానేడుగల్యాణవా।
సరమైతోచెగదామిముంగనుటవ=త్సద్వంబుసత్సద్వమై।
పరిశోభిల్లభవత్సదాబ్జములుజూ=పంబోలురండీదిశక॥ ౪౩

తే॥ స్థానముజింతునిరతంబు - నావకీయపగ సరోజాతదశకన - సాగ్రప్తికొ
రకు నేడునవ కూర్చెమతాగ వ్యమీడితప్రభాప్రదహాహాహండు
సంభావ్యుడనుచు॥ ౪౪

తే॥ దేవమునిఁ ట్లురుక్తిని - దేవిపిలచిరత్న సుయపీత మొసగిప్ర - యత్నవాల
గ నర్చ్యపాద్యాదిఁ ధులజే - నచానంబు సలిసిమ్మమ భావణంబుల -
బలికెనిట్లు॥ ౪౫

తే॥ ధాతుణిగ్రామీమాధవక - ధావలియంద రహస్యనింగతు
ల్చారుతరంబులగతులు సర్వమునీహృదయ స్థముల్లదా
నారదనామసంబోధి - నంబగుసందియామందెదానినే
ధీరుడుదీర్ఘజాలునును - ధీజనవంద్యుడవీవుడక్క - గఁ॥ ౪౬

సి॥ సదాభావకుడువిదా - నందవిగ్రహుడార్త - జనపరిత్రానిడర్చకనిధాను
డకలంకుడద్వైతు - డంతర్బహిర్వాప్తిప్తు - డాద్య డామ్నాయసం - పే
ద్యుడభవు! డవ్యయుడజరుడా - భ్యుతుడచ్యుతుడప్ర - మేయుడై నట్టి
నా - రాయఁబండు భూభాగమడచిసం - పూజ్యులరక్షించు - టకుయా
దవకులంబు - నకుయశంబు॥ తే॥ గలుగునట్టులదేవికీ - గభావ - మం
దుగృష్టైపుట్టికరణిస - తీగర్తిపాదల వమ్మువరియించినకలసౌఖ్య
మ్ములందు నటులనిపు డేలుచుండెనా - హరిమునింద్ర॥ ౪౭

తే॥ పావనమూర్తి కృష్ణునికృ - పావృతధారలదోగుచేముసం
జీవనశక్తులాంచునుఖ - చిత్తులమైతిరమున్న వారమిం
కేవిష్ణుయంబులక గౌరత - లేమియుగానముకానిచ్చ లే
మావిభుమంజులోష్ఠరస - మానుటలేనిదెవెల్లి దోచెడిక॥ ౪౮

ఉ॥ పుల్లహాశపుష్పమతి-పూతమునై కుసుమాలలాహమై|

వేల్లదలంకృతంబయిన-వీనరుచిస్సుటమైరహించుచుకా|

వల్లభసౌరభప్రగుణ-వంతముగానివిధంబునైతిమే|

మల్లమనోహరాధరసు-ధాసవమెప్పటికానకున్గిరికా॥

క॥ బుధనుతుడగు శ్రీకృష్ణుని మధురాధరసుధముసతము-మొక్కవతోరి

బ్రధితముగ గ్రోలమురళికే! నధికారముగల్గెమాకు-నల్లరుడుకద

ల॥ భద్రమూర్తియైన-పరమాత్మకటియందు! కరతలంబునందు-కక్షమ-

మోవియందు జేరి-మోదంబుతో మెల్ల! బడినయట్టిమురళిభాగ్యవ

క॥ మాతులమథ సౌష్ఠ్యగవిస! చేతనులముసేవకులము-చెలువలమామ

కేతరిబిళుకనిదనిశము! చేతనవనకాష్ఠమునకు-జేపిడిపితుకుకా॥

సీ॥ యోగీంద్రయిదిచిత్ర-యోగంబుగావున-మాకుసంశయవృత్తి-మల్ల

నదియెరుంగగనాత్మ! నొదవినతరిదైవ-యోగంబువలనమీ-రే-

చిత్రమేలుబొడలెనా-దిశభవత్కరుణార-సాన్నితాలోక-

మరనిప్పు! డవ్వేణుఖండజ-న్తాద్యచారిత్రమా-ద్యంతంబుదె

చింతనంబు॥ తె॥ బాపజాలినమేటిపి-పారమార్థికుండవన-

వతిదయా-భుండవీపు! గానవేడితి తెల్పును-తామ్యచరిత్ర వ

వైదభిక్షపలుకనం-యమివదించె॥

శా॥ రాజీవాక్షిభవన్త సౌరధముచి-త్రంబయ్యెనీయర్థమా

రాజీవాసనుకైనదోచదుమహా-ప్రాజ్యంబుగుహ్యంబువి

భ్రాజద్వంతమనూత్నమృత్తిదివదం-పకారాదునాకేనిము

న్నాజేజేతలకట్టు తెల్పినవిధం-బాద్యంతముకాజెప్పెదకా॥

అ॥ లోలదబ్బనయన-లో కేశుడెరిగింది॥ సంతనాకుఁదోచి-సంతనీకు॥

దెలుపువాడపినుము-దిశలుజూడకనీడు॥ చిత్తచలనప్రశ్న-కుత్తరంబు

సీ॥ పనితనరస్వ-వల్లభుపురమన-సందిరేశునినైజమందిరమన॥

• బార్వతీపతిశుభ-ప్రదనివాసంబన-బాకవిద్వంసకు-బత్తనమన॥

జాతవేదాత్మని-శాంతరాజంబన-సలగుహ్యకాశీశ్వ-రాలయమన॥

గాకోదరస్వామి-ఘనసాకాయ్యంబన-శృశమధ్యలక్ష్మీని కేశనమన॥

తే॥ బరగసుజ్ఞానభక్తితా-స్పర్శయమ, సుకృతతేజోర్థవరభోగ-సు

గుణవంత॥ జనసమాకీర్ణమైయొప్పి-జాహ్నవీత॥ టమునగలదొక్క-పు

రము-శై-చమునమెరయ॥

౫౬

క॥ శాతోదరిశైవజనా॥ పేతంబైవెలయుకతన-బృదివినియదిపి॥

భ్యాతివడసెళివపురమం॥ చాలతగుణికాగ్రజాగ్ర-హారార్థముగాక

క॥ షట్కర్మనిరతులభినుత॥ షట్క-మలరహస్యవిదులు-శాంతులుఫణిసం॥

మ్రొక్కటకార్పనపరులరి॥ షట్క-విదారకులువిప్ర-జనమందమరుక

చ॥ సకలకలాకలాపులతి-సత్వులుదాంతులుయాయజూకసం॥

జ్ఞకులుకులీనులూర్జితుల-గణ్యయశోధనులుత్కటాహితా॥

గ్నికులునితాంతపుణ్యులురు-నీతిధురీణులుయాచకాఘషో॥

షకులనఘుల్పదాధ్యయన-సక్తులుసద్వ్రతులష్టరీడ్విజుల్॥

౫౭

సీ॥ హవితాన్నమిచ్చిశి-ష్యావళికనిశంబు-వేదశాస్త్రజ్ఞాన-విద్యలందు॥

తేజోవిశాలులై-దీపింపనుపదేశ-మిచ్చుచుండెదరంద-రెల్లప్రొద్దు॥

లాభాప్రొద్దులులలోన-నాబృహస్పతిదివ-స్పతివాక్పతిది నాధ-పతుల

బోలు ధీభోగవిద్యాశి-తేజంబులలరింప-బడిసోమ శేఖర-భట్టనా
గ|| తే|| నొక్కద్విజుడుండెనాతనియొద్దశిష్యసంతతపదక్రమజ
టాను-నాంతముగనుజదువవారికినుచితంపు-సంతసెప్పి తనుపు
చుండునహర్దుఖాంతములనతడు|| ౬౦

క|| హువ్యక్తికాదుకననువ్విత్సూరునుయతనియింటి-విభవంబబలా
క్రేల్భాడుగోవులాసరియూళ్ళంగనబోనిమంద-బుండెనతనికి||

కి|| తేనుంబుగనగ్గోవులనొమంగలదిట్టతనము-లాప్పెడివారిక
నేమిం చెగొందరినియతడామానసులంచునొక్క-డంత్యజుడుండె||

మ|| అలగోరక్షకులందునున్నపురబా-హ్యవాసకుండెదుయే
దులపాయంబునుగోలెబ్రాహ్మణగరి-ష్టన్తోల్పిప్రదైల్లదూ
డలదాగాయుచునావులుండువెలిగొ-ట్టంబుల్దగ్గయాడ్చిని
ర్మలముల్నేయుచునుండెనాద్విజుబహిర్ద్వారాంగణావాసయై|| ౬౩

ఆ|| మాలనాడురేపు-మాపులాబ్రాహ్మణోచ్చిష్టమునుభుజించి-చిత్తచలన
రహితుడగుచునద్ధరామరాలయబహిర్ద్వారమందునిశుల-జేరియుండు||

ఉ|| భూదివిజుండుసంధ్యలను-ఘాతమనసు-తశిష్యకోటికి
వేదముబాతమిచ్చుదరి-వేగమమేల్కనిపుల్కనుండునా
వేదమువల్లెవేయబడు-విప్రసుతావళితోడజాటుమై
వేదముదాబరించియది-విస్తృతముగనకుండనొల్లెడి|| ౬౪

ఊ|| వేడుకతోపడంగయుత-వేదచతుష్కమునిష్విధంబున
వాడొగినేర్చెలించదశ-వత్సరప్రాయముదాకనుండియి

వ్యాడలగల్లువిప్రకుల-వర్తనలాపరిభాషలాస్థితుల్ |

సోడిమితోగ్రహించితన-పోవిడియొండ్లరుగంగకుండగన్ || ౬౬

మెల్లనిగురునాజ్ఞయుగొనితల్లియుదండ్రీయునుగల్లు-తనయూరికిన |

త్యల్లాసంబునజనియా | త్సుల్లకుడొకయేడుగడపె-శోభనగాత్రీ ||

అంతటవాడుమాలడయి-యాత్మదలంచెనునాకువేదమా |

—చ్యోతముగౌలభించినపుడకటకొంపనిశేలరిత్తగా |

జింతిలుచుంటబల్లెలను-జేరిచరించుచుగానువీసమున్ |

సంతనసేసిదాననొక-చాననుబెండిలియైనుఖింపకన్ || ౬౭

చనుచుజింకించివా-డళికభాగాదుల-భస్మతిర్యగ్రేఖ-పటలిదిద్ది | తడు

పారుజుట్టువ్రేల్చుడివైచిగళమున-కమనీయరుద్రాక్ష-కంతిబెట్టిస్ఫ

టికొక్షమాలనొ-ప్పుమరంగజారించి-యొంటిజన్నిదముమూ-పంట

దాల్చి | తెలుపారుపంచశో-త్రియమొప్పుధరియించి-ముంజేతవి

ద్రుమం-బులసరంబు || తే || దొడిగిమడిసంచితోనాడ-బడుమ్మ

గాజి | సంబుదర్శనసమురాగి-చెంబులజత | కుశపవిత్రంబుగలకే

ల-గూర్చిపట్టిధృతినివిహరించెబ్రహ్మచారిగనుయాళ్ళ || ౬౮

శ్రీరామరామరామర | మారమణీమణిమనోర-మాయనుచుదగన్ |

నోరకన్తరియించుచుదా | నూదూరుందిరుగుగవట-మూనుమనము

నన్ || ౭౦

రాజసమొప్పుమాలడుధ-రామరకోటిగృహళికేగిదు |

రవ్యజితవేదపాఠమను-వర్తనగాబరియించుచున్నహా |

రాజవనఁగృహస్థులను-రాగమెలర్పగజూచియీతడం

బోజభవాభుడస్తదురు-పుణ్యమునఁగనుపించెనంచొగఁ ॥ 20

చ॥ మనముననుబ్బిస్వాములరు-మాగృహమందు భుజింపనేడురం

డనుచునిమంత్రణంబొసగ-నాతడుశంకరునిఁన్నరించుచుఁ

మొనడరిదానమాడితన-ముందుగవాళముఁపిప్పిదేవతా

చఁనమురహింపనోషపుటి-నంచలనంబొగిసల్పుచుఁదగఁ ॥ 21

తే॥ రాజితాచలనిలయునా-రాధనంపుక్రియయధావిధినొసరింప బ్రయ

మెలర్ప! నాకుటుంబీకులాపోశ-నంబొసంగ! భోజనముసేసిరవ్య

తాం-భూలమంచు॥

23

క॥ మహనీయుడనుచుదక్షిణ-గృహనాథులొసంగవారి-కీర్తిపలుమరుఁ

గుహనాగ్రజాడెన్నుచుగొనునహహాయమ్మాలకడిమి-యద్దిరమబలా॥

ఉ॥ రాక్షసవృత్తిబూనిచతు-రాననవంశజులింగనాతడీ

రాక్షతరాఘకృత్యమతి-రాధతజేయుచుగానువీసమా

పేక్షబరిగ్రహించుచున-భీష్టపదార్థములుఁభుజించుచుఁ

దీక్షితుబంగిదోచుచును-ధీరనమస్కృతులందుచుఁజనుఁ ॥ 24

ఉ॥ మేదినిగల్గుబల్లెలును-మేటిపురంబులుసంచరించిధా

ప్రీదివిజాలయంబులను-దీక్షితుపొల్లునమెల్లుచున్బిడౌ

జాదులుచూపుడఁగపట-చర్యలతోనలవిప్రలోకమ

ర్యాదనటించుచున్జనెను-రాపగయత్తరతీరగామియై॥

25

౩॥ తిరిగితిరిగి వాడు-దేవదీతీరమందుభ్రమరపురమ-నాగనొక్క-ధారుణి
సురాగ్ర-హరిగంబుగలవందుగృత్రిమందుదిగియె-శ్రోత్రీయముగ॥

౪॥ రమణీయపురవిప్రగేహములపా-రంబొటభోగిందుడై
సమదిన్బునిగణింపజాలడలవ-ర్ణవ్యాజుడావిప్రగే
హములన్నిత్యమొకింటలెక్క-బడినా-హరించుచోబ్రాహ్మణౌ
ఘమునీశాత్మధరామరస్థితులెరుం-గఁ లేకనొక్కొక్కడె॥ ౨౮

౫॥ మేటివైదికుడుగ ర్హిష్ఠినదాచార-సంపత్తిగలవాడు సాంప్రదాయ
కుండునూతనవయసుకుండుబ్రహ్మచర్యవ్రతుండితడతిపవి-త్రుం
డుగాన మనడింభకులకునీ-మహానీయుచేవేద-మభ్యసించుట
హాంబటంచునొప్పరిన్విజబ్బుండమాలోచనముసేసి నియమింది
రంతనా-నీచుడర్భ॥ తే॥ కులకునధ్యాపకుండునై-గురునమ
స్మాతప్రభృతిగౌరవంబులు దివ్యభోజనంబులొగిగొన్నుభ్రమ
రపు-రంబునందుగొన్నియేండ్లుండెశాత్వసం-పన్నమతిని॥ ౨౯

౬॥ రామనామమనారతింబుదు-రాత్ముడయ్యనుసూటశ్రీ రామరా
మయటంచుబల్కు-ధ-రామరుల్లురుదక్షిణా త్రేపమీరయొసంగగై
కొను-భేషజంబలరాగఁ నేమమొప్పలనీచుడాద్విజ-నీమముల్సరి
సల్పుచు॥ ౩౦

తే॥ మేదురవ్యాజమునవాడు-మెలగెనువిదధరణినీచామహాత్మ్యంగతాయ
టలచుఃఖుధులుస్త్రృత్యర్థమిలవచింపుదురుగాన నదిజంబుగగనుప
ట్టెనతనియందు॥ ౩౧

చ॥ మది ముద మొందనిట్లు తడు-మాన్యతనొందు చునప్పురంబునక

గుదురుగనట్లపంచకము-గుఱ్ఱులకొప్పుగవేదవిద్యనె

న్తుడినుపదేశమిద్దినస-మగ్రముగానిగమంబుజింభకుల్

జదివిరియంతవాడొకవి-చారమెదకదలపోనిట్లుగిన్

౮౨

క॥ నోరెక్కుడునొయ్యగనే! నారూఢిగజిరుతనాడ-నార్హంబనకన్

నేరిచితివిప్రవిద్యయు! నేరిచినఫలంబుకొంత-నెలకొనెనింకన్

౮౩

చ॥ రజితముకొంతగొంతయవ-రంజివడిన్ననుకూర్చి ముచ్చటన్

గజివిజిగాకముందెతొల-గంబడిపోయిరయంబునకమదా

గ్రజులనుదల్లిదండ్రులను-గాంధివివాహమునైప్రజావర్తిన్

ద్రుజగములొననన్దనిగ-రిష్టసుఖంబుననుండుటొప్పదే

౮౪

ఉ॥ మేచకవేణివాడిటుల-మెల్లనజిత్తమునంచునొంటినా

లోచనచేసివేచిబుధ-లోకముగాంచిగృహస్థులారమీ

మీచిరుతల్లడంగితొలి-మిన్కులునేర్చిరిదాననేమిసం

కోచములేమకాననిక-గుఱ్ఱులజేకొనుడంచుబల్కుచున్

౮౫

చ॥ సరవివచించెమెడియుర-సజ్జతనిట్లునిపెండ్లివేడ్కనే

సరిగెదనింటికింకనుప-దార్థముగావలెగానమీరలీ

తరిగురుదక్షిణాధకమయి-ద్రవ్యసహాయ్యముసేయఁజోధరా

మరవరులారనాతిఁగొని-మల్లిటకేనరుదెంతునంచనన్

౮౬

తే॥ హర్షమిగులొత్తబుధసమూ-హంబుదమకు! గలకొలందులనెక్కుడు

గాధనంబు! నన్యకాంచనరజతర-త్నాంబరముల! నొగిసమర్పించు

చనిరివా రొక్కమొగిని

౮౭

సీ॥ స్రష్టతాబ్రచ్చన్న-సంకాశుడవచ్చి- నట్టులనిటకుమీగుట్టివడియు॥ మా-
బొట్టెపండుకా- మ్నాయముగరిపిబ- ల్కష్టించితిరికాన- కవివరే
ణ్య॥ మీకుగానుకగాగ- మేమొసంగినతృణా- గ్రముదారుమెరువు
గొగ్రహించి॥ దయజూడుడనిపల్కి- దాపుననమభా వంబుతోను
న్నశ-ర్వావథాను॥ తే॥ లనుబుధేంద్రుజూపి- ఘనుడీదడనవర॥
తాహితాగ్నికుండు నతిదరిద్రు॥ దతికుటుంబయుక్తుడై- యుండిమీ
కృపావిర్ల నాండుదోగ-వచ్చెనిటకు॥ ౮౮

శా॥ నాటంగోలేనితండుబుత్తునకు నా-మ్నాయంబుమీచేనిగా॥
భూటంబొప్పుగ నేర్వబంచియిపుడా-కాన్కి-య లేనంచుమీ॥
తోటింజెప్పుగవచ్చి నాడతిదరి-ద్రుండిట్టిదీనాళిమీ॥
బోటుల్బొవమి నెవ్వరింకదమరి-పూర్ణాహితాగ్నికుని॥ ౮౯

ఉ॥ మన్ననసేయుడంచుబుధ-మండలిబల్కి-నవాడుదీనుని॥
స్తన్ననజూచిమాకు నిడ-గానుకకైబదు లేమొసంగెదో॥
యన్నబుధేంద్రుడిట్లనెను-దాత్తజయొక్కతిగల్గుదానినీ॥
పొన్నియ కాడుమీకడను-పొండనవిద్యకునై యొసంగెదన్॥ ౯౦

శా॥ తత్తుల్యంబిల లేదుబుద్ధికలదా-తన్వంగిసౌందర్యసం॥
పత్తిన్జితజాకాంతపుణ్యవతిస-ద్భక్తివ్రతోపాత్తస॥
చ్చిత్తస్థావిపరిగ్రహింపుడనుచా-శీలుండువాక్యవ్వన॥
మృత్తుండొప్పుగ నాలకించికడుసే-మంబంచుదానంతటన్॥ ౯౧

చ॥ తురగమునెక్కు-తుంటరికు-తూహలియకాగతినల్లవివ్రసా॥
గరబడబానలుండుతన-కావ్యకుజాతమునత్ఫలంబహూహా॥

బాంధువుల యెచ్చలను చూచి భాసిలిచిన మహీనురేంద్రుతో

చూచుచు వేళకు గుండల బుధావళి కూడి వేడుక ౯॥

౯౨

చూచుచు బుధావళి మున్నగుతా వేళంబును నేకన

బుధుల మున్నగుతా నాజపుట్టుదరి నొక్కటా బుధావళి కూడా

బుధుల మున్నగుతా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా

బుధుల మున్నగుతా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా

౯౩

యొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా

యొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా

యొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా

యొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా

యొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా

యొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా

యొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా

యొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా నొక్కటా

౯౪

రామానుజుని పిల్లలైన పిమ్మల నీమహిమ పరగ వేమ-హేశ్వరి మైశ్రీ

వైమనమారగయనుచా ధీమణికిని దెలిపిమరియ దివిజమునియ నెక

నవోజాన్మంజగు నాబుధేంద్రతనయుక-మాలండుదుప్రజ్ఞధీ

సహితుడైనతిగాగ్రహింపగమకిం-చకదత్తురావాసకు

లుమానాచార్యవిచారమెంతయుమదిక-గోష్ఠింపకుద్వాహకా

ర్యహితోక్తుల చరించెయంతటమహా-హర్షంబుతోవారొగి ౯౫

౯౫

రామానుజుని పిల్లలైన పిమ్మల నీమహిమ పరగ వేమ-హేశ్వరి మైశ్రీ

ద్రీనబుధోత్తజపెండిలిక్తైనయమారంగనొసగి-రందరురువడిక॥

చ॥ మదిరపిలోచనీవినున-మగ్రమతుల్లుమిగూడిసమ్మతిక

వెదకినులగ్నమొండునతి-పేగమకూర్చితదియకన్యక।

న్నదిరమధుప్రసూనరస-మత్తవిమగ్నకులాధమాన్వయా।

భృదితునకిచ్చిచేసిరిము-హూర్తముతప్పగనీకపెండ్లొగిక॥ ౯౮

మ॥ వరుసన్వాసరపంచకంబిటులను-ద్వాహంబుగావించిభూ।

సురముఖ్యుల్లుదమారనొకమొగిసీ-చుకదద్వధూరత్నమక॥

జిరసంపన్నుఖసంతతిప్రతిభము-క్లేషముంబులుంబొందిను।

స్థిరులొనట్లుగబూనిబూటకపునా-శీర్వాదముల్నేయగక॥ ౯౯

తే॥ రాగమిగులొత్తబుధులిట్లు-నాగమోక్తముగనుదీవించితమగృహం-బు

లకుబోయి। గంతసీచుండుధరణీను-రాలయంబునత్తవారిల్లుదనకౌ

ట-కలరుచుండ॥

౧౦౦

చు॥ నవజామాతృడటంచుదీనబుధుడా-నందంబుతోనాత్మబాం।

ధవసందోహముమెచ్చప్రేమయిడిభే-దంబింతయున్లేకనిం।

టవసింపన్నియమింపుచోనతమచం-డాలుండునైయండియుక

నివసింపకేశ్వశురాలయాంతరమహిమా-న్నిద్రాతిసౌఖ్యస్ఫుటహక॥

శా॥ నేత్రానందమొసంగుచాశతుడుడు-ర్షితకదదోర్షమరు।

త్పుత్రాఘంబునకప్పుడోలెనిగనుం-బుకబోధగావెంపుచుక॥

బాత్రస్థానమునందపాత్రకుడనై-బంటింపకేనుండుటే।

పాత్రుబంచుదలంపకుండెనచట-స్పద్యాక్షియోరుక్తిసీ॥ ౧౦౧

చ॥ ఇటులన నామికుండుబుధు-నింటవసిం చెనువత్సరత్రయం |
 బటునిటుబోక నభాకుల-కధ్యయనంబొగి జెప్పచున్నిజో |
 తగ్గ-టకుటిలత్వ మెంతయునొ-కళ్ళకు దెల్లమిగాక యుండున |
 టటజరియించుచుండువరి-నాద్విజపుత్రివయస్వియయ్యెబో॥ ౧౦౩

తే॥ తివిరికులవయోవృద్ధుల-తివ్రశస్త్రలగ్నముననల్లతస్వీల-లాహనల్ల |
 కల్లముడిపారునుల్లాన-వెల్లవిరియ | నొక్క-టిగజేసిరక్క-ట-యఃత్వే
 లాక్షి॥ ౧౦౪

క॥ సతగుణవతియగుబుధుతనతిగహి-తకులపు వాని-కతివగునట్లా |
 శతధృతిలిఖించుటద్దిర | మతివావిధిమాయ లేరి-కరయంబుడునే॥ ౧౦౫

ఉ॥ గచ్చులమాలడిట్లుద్విజ-కన్యకగూడినుఖించుచుండేమే |
 బృచ్చెనపూతసేతలను-భాసిలుగోమయపిండమట్లబె |
 వృచ్చికతోడుతశ్వశురమందిరమందుశరత్త్రయంబుదా |
 నచ్చుగవాపతివ్రతస-మర్చితసేవలకుల్లసింపుచు॥ ౧౦౬

ఉ॥ రాతిరులంబగళ్ళనను-రాగమెలర్పగనత్త వాడును॥ |
 లాతిజనంబు మెచ్చసతి-లక్ష్మముగాబ్రచరింపుచోనతగ |
 డాతలిదండ్రులన్నలను-నాత్మదలంచిచెలించిచిత్తమం |
 దోతలిరాకుబోణివను-ముస్సరమంచుదలంచెనిట్లాగి॥ ౧౦౭

క॥ జననీజనకులనన్నల | గనకబహుదినములయ్యె-గనజనుఁగలచో |
 స్తనకున్ననేటిబ్రతుకిపు | డెనయమినికముందుజన్మ-మెయ్యదియొకనా॥

ఉ॥ నందనుడేడబోయెనని-నాకొఱకుముడుసన్నలైమహా?

క్రందననో సరిల్లుచును ఖంబులనొల్లనినన్నుగన్నవా।

రెండొదిగిళ్ళనుండిరోలఁబుంచిరోకోబ్రతకున్నవారలో।

యందరవీడివచ్చిసుఖమందుచునేనిటనుండితక్కటా॥ ౧౦౯

౩॥ దరమతినిటదొంగవలెన్నిరుగాడుటకంటెగులపుదెరవనుపెండ్లా।

డిరహించుచుకలిదండ్రులపరిరక్షణవరతనింటబడకిటబడితిక॥

౪॥ నీతికోవిదుడవోనాతండ్రినమగూర్చిబుద్ధిచెప్పుచునుండుబూటబూ

ట। నాపయింబంచపాఠములుంచితల్లికేల్లానిమెల్లునేగడఁగొ

ట్టునొట। గులమునలేనివిద్యలుగలాడనిప్రేమగౌరవంపుదురన్న

లారమణులు। నలబంధుజనులుబ్రహ్మజ్యోతితండనిచాలబూజింతు

రుసంతసమున॥ తే॥ నకటనేజన్మభూమియునైనవారివిడిచి

యరచేతబ్రాణముల్లాడవరింప। నీడజిడిముడిబడనేలనెల్లివెల్చి।

పోయెదంచునుమది నెంచిపొలతిగాఁచి॥ ౧౧౦

౫॥ ప్రమదారత్నమవింటెనాపురమునాబంధుల్చెలుల్పాదుగే।

హముభాగ్యంబునుతల్లిదండ్రులునుహాహావీడినాడొక్కవె।

త్రిమతంబేనువహించికల్గినధర్మతీచక్రమృజూచుచుక॥

మమతస్వచ్చితినిందెఫచ్చితినిసామాన్యంబుటేనాస్థితుల్॥ ౧౧౧

౬॥ తిరిపెపుగూళ్ళుమ్రెక్కబడుద్రిష్టులతోబదునొక్కటేడువీ।

సరికిటనుండుటయ్యెనదిచక్కగణింపగగోయదూలపుం।

బరియనుగొట్టుమేకెగయబాపుతరికృష్ణపణంబులందులో।

నిరికినజచ్చుగోతిక్రేయనేనిటనుండుటనుండ్నికోమవీ॥ ౧౧౨

ఉ॥ శంకయొకింతలేకనొక-సంగతిదెల్పెదఁన్మొక్కనా।

తొంకికిబోదలంచితిని-డెందమునఁదిగులాందకుండుమా।

తంకముదేకునాదుదలి-తండ్రులజూడగబోయెడింకనీ।

వంకలవారికిందెలుపు-వచ్చెదగొన్నిదినంబులేగినఁ॥ ౧౧౪

చ॥ కలిగినదేకదాతనను-గన్నమహాత్ములగాంచుటేరికిఁ॥

బొలతులపొంతనెల్లపుడు-పూరుషుబుందురెకార్యహేతువు।

స్తలపిడిపోరెరా-రెయిప-ధావలినిండ్లకుదేరెమేరలు॥

గలవెగృహస్థసంతతికి-గల్గినచోనుఖమబ్బునేవలీ॥ ౧౧౫

క॥ రోదనముమానికోమలి।మోదంబునదెలుపుమిపుడె-ముదుసళ్ళగునీ।

గాదిలితలితంద్రులకనివాడించినజిన్నవోయి-వగపునయంతఁ॥

చ॥ దిగులునగుండియల్లిగుల-ధమ్మనిమోయగభర్తవాక్యము।

తెన్నగులాసగఁసతీమణిమ-నీవయుగావునపోయితండికిఁ॥

బొగలుచుజెప్పనాతడొగి-బొంపిరిబోధిగులెన్నంగిపె।

ల్లగువగపొందుచున్నదను-యబ్బునకిట్లనివలెనెంతయు॥ ౧౧౬

క॥ తగునాలింవిడిపోవుట।తగునామగవాడుతోడు-తనుగొనిపోవఁ॥

దగునాలిపనులుయల్లుడ।తగునాయిటనిర్దురుండ-దగునామదికిఁ॥

క॥ శ్రీసతిసమమగుదీనిం।దోసమువిడనాడియొంటి-దొలగుటపతియే।

గాసికిమేలుకుసతికనియోసరిలుంశ్రుతులుధరణి-నుర్వీదేవా॥

ఉ॥ రాయసమాకులాంగనను-రాయడుదొట్కానిపోవుటెన్నగఁ॥

ధీయుతమూర్తినివికస-తీమణితోజనివేగవచ్చుట।

ల్నాయముసుమియంచువడి-నర్తిలికూతునుగాంచియిప్పుడ!

న్యాయజమానివెంటజను-మాయనిచెప్పిననామెయంతటఁ ౧౨౦

మవ్వంపుభక్తిపెనగొనజివ్వునబతికెరగిలేచి-షితిగాల్చెనువ్రే!

ల్బువ్వుచుదలవంచియుననెనివిధిసతివీడిభర్త-యేగునెయంచుఁ ౧౨౧

నానాధబుధవంజ్య-నలినారిబాపిచం-ద్రికవల్లివేరసం-దీప్తమగునె!

నామన్మోవల్లభ-నవ్యాబ్జమునువీడి-గంధంబువేరుగా-బంధురిలునె!

నాజీవితేశ్వర-నవరత్నములకిన్య-మగుచుకాంతలువేర-నెగడబడు

నె! నాకామ్యఫలదతీ-త్లాగ్నిసంగతివీడి-జ్వాలలువేరబ్ర-జ్వలితమగు

నె॥ ఆ॥ కాననగ్నిసాక్షి-గానన్నవరియించియిప్పుడొంటిజేసి-

యేగదలచి! నాడవిటులవీడ-న్యాయమాధవనీదు! తోడవత్తునీడు-

తోడబత్తు॥

౧౨౨

నుతిబరికింపగసతికింబతిసేవయెసకలనిధులు-భవ్యాంబరముల్,

వ్రతములలంకృతులమరులు! గతులునుయదిగాకనధిప-కలవేవేరఁ ౧౨౩

మంకుతనంబుసేసెనిది-మడ్డిదియంచుదలంచకోముడే!

తాంకసమానమూర్తిమను-నాయసుపుల్విడిపోవనుర్విడే!

హంకమునేనునట్లసుమి-యన్ననతండొగివేసరిల్లిపో!

నంకితిసేయబోకునెల-సంచునుతక్షణమేగనూనుడుఁ ౧౨౪

రం॥ త్రపాన్వితాస్యయైపతివ్ర-తాలలామయెడ్చుచోఁ

సుపుత్రికావిధంబుతండ్ర-చూచియంగలార్వగఁ

గృపాకరుల్బుధేంద్రులంద-రేమియంచువచ్చిమా!

యపారునిప్రమాణచర్య-లన్నిగాంచియిట్లనుఁ ౧౨౫

౧౨౫

చ॥ ప్రవినుల వేదశాస్త్రముల-హారముగాబరికింపుధీః శౌ|
 వివిచిత్రశుద్ధశీలివిను-లీనజ నేడితనద్గుణావతీ|
 స్థి విబుధలోకకోవిదివి-నిర్మయవాదవినిత్యకర్తృణా|
 లివికవివయ్యునిట్లతిను-లీమనవిత్తునిబోలుటాప్స నే|| ౧౩౬

ఉ॥ కాపురముకన్యజించికుల-కాంతయదః ఖిలసోంటిడించినీ|
 వాపురమేగబూనతగ-వాసతిదోటా-నిపామ్మిపోనిచో|
 నీపురమందెసాశ్విముర-హింపగనుండుముగాక మీరుజా|
 యావతు లేశుభాశుభము-లందుడికన్బనిలేదుమాకోగి|| ౧౩౭

అ॥ శిఖనమచానంబు-చెలగుచోనీనటిజెండ్లియాడికూడి-ప్రేమపాడి|
 పీడిపోదలంప-విపరీతమగునుర్బి| గానవెంటగొనుము-కావరంబు||

చ॥ కనదురునీతికోవిదయు-గాంతముసాధ్వయునైనయానతీ|
 జనమణినీమపూర్వభవ-సత్కృతికికాఫలమోయనంగనీ|
 కనువగుభార్యయయ్యెనిపు డక్కటపామరుడేనినానినా|
 వెనుకొనిపోవుటన్ననవె-వీరడివేయనివల్కి-రాబుధుల్|| ౧౩౮

మ॥ అనుచుకబౌరులునత్తమానులునస-హ్యంబోప్పుగోపించినకా|
 దనువుంగంపమునొందదత్తరిలుచి-త్తంబుయ్యెలకాదూలగం|
 దినవక్త్రంబిలవ్రాజులచెమటల్-దేహంబునద్దేలన|
 ల్లనిషాదుండటువెల్లబోయిమరుప-ల్కాడలిగలేకయ్యెడకా|| ౧౩౯

స్థి॥ మనసినిట్లనచుజింతనసేసెమాంబు-తనకులస్థితుల్లె-దలచితలచి|
 దైవమాకడిదిచింతన తెచ్చి తేమికో-పన్నినపనుగడ-భిన్నమయ్యె|

నమగన్నచారి నే-గనబోవుటుడు-గుడ-మన్నవాంఛావల్లి నమ్మజుట్టె
బోవుచో వెనుకని-పొల్లతి ముదావచ్చు-వచ్చిన నాగుట్టు విచ్చిపోవు||
తే|| విచ్చినప్పుడెవరు వెల్ల- వెల్లడగును| పరువుబేసింతెని-నెం-
ప్రొత్తమగును| బండమూలంబు పొణహ-నెకదలంప| దానవడినంత
వాశనం-బొనుధరణి||

౧౩౧

క|| పొలతిని రావద్దని నే| బలికినచో బడుగురొక్క-పలుకైకొనినా|
ప్రులికుల వేణినియనుచుకొ| బలికిరియిక నేమిసేతు-పాజ్ఞయదప్పె||

క|| ఈ నాతిని గొనిపోయెద| పో నాకులజాల మేమి-పోదెదరొక్కో||
మానినికీమాల-చెయ్యెలు| గానంబడునంత నేమి-కళనళపడునో||

ఉ|| ఏమియొనర్చు నాడనిక-నెయ్యకార్యమ పూనిక-తప్పెనీ|
భామకు జెప్పకేజనిన-బాపలుకోవులు పట్టిచోరుడీ|
భూమినుండయంచుదహ-భూపతికేత్తుగు చెప్పినకొద్దీజు|
ల్పమనసింపరీయలరు బోడిణి పోయినసంకటంబగుకొ||

౧౩౪

ఉ|| మాలడ నేనుప్రకుల-మానినియకా సతీయెంచి నూడద|
స్వీడు నేను సాధ్యగుణ-శీలయు నాతిమదింపలంపజే|
జేలకు మర్త్యకోటికిని-జేరిక గూడినచోష్వనొప్పెన|
యోలిపికారుడగ్రకుల-యగ్గులికిన్ననుగూర్చె నేలకో||

౧౩౫

సీ|| పరిశుద్ధగృహముల పరిచరించెడికొన్చు-తెర్రమాలిండ్లలో- దిరుగుటె
ట్లొప్పుడ్విచోసేతర సాన్నముల్దిను లేమ-కనరు వాసనకూడు-మెనగు
టెట్లొ| పరచు కూలావళి-ధరియించు పూబోడి-కడుపొత్తకేలిక-

ల్లట్టుటెట్టు. ఐప్రాంగనలగూడి-విహరించుకరియాన- కులహీనన
తులతో-గూడుటెట్టు. తే॥ చిరపవిత్రంపుబాప్రహ్లాద- శ్రేణిమె-
దలుమెలతపశుకోటికీకసా-మిషకపాల. రక్తమస్త్రీసహ-నూత్నచ-
ర్తాద్యనీచావస్తుమయవాటికలమెల్ల-నలచుటెట్టు. ౧౩౬

సీ॥ మణిమందిరములందు-మల్లాడుశుకశౌరి-కములనాలోకించు-కములగం
ధి। మాలకొంపలనీచు-గౌలుప్పతిలజేర-బడుగంకగుధాల్లి-భషక
లిత। మగువల్లకాటిచో-టగునాడవల్లకీ-యన్నవరావల-దన్నవిన
దు। దైవమామున్నువే-దముగల్లుబుధునింట-నుండినదేప్రాణ-గం
డమయ్యె॥ తే॥ నేమిసేయుదునింకనే - నెందుజొత్తునిపుడన
సుజాట్టుకొన్ననీ-యెడరుగెడపు. నట్టినాకులపెద్దవరైనకాళికమ్మకే
నిత్తుపొట్టేళ్ళ-దొమ్మిదిటిని॥ ౧౩౭

మ॥ ఇటులకయ్యయ్యెలనూగుజిత్తమునవాడెంతేనిజింతించివె॥
చ్చటియూర్పుల్నిగుడించివంతెబడుట-ల్లాలించిక్రేడించిమో॥
నుబుదిట్లించుచువంచించేయదగుకా-ర్యంబొందుయోచించివి॥
కృటలింగాంచిజాన్వయంబునుదలలో-భావించిగర్వించుచుక॥

సీ॥ మైకముతోడవేదమున-మగ్రమగుబలియించుమాత్రమే॥
మాకులవృత్తిమాన్సుదునె-మాలనుగానెద్విజాళిమెప్పుకే॥
నీకలకంఠినిప్పుడున-హిష్టతదోకొనిపోయిమార్గమం॥
దేకతజాచివేపశువు-నేచుగతికదెగటార్చిపోయెదక॥ ౧౩౮

క॥ భయమేమిచదువనాకుక॥ బ్రయురాల్వేరొకతికల్లి-క్రేమింపదెసం॥
దియమేలయంచువాడీక్రియచిత్తమునన్దలంచి-కెరలకబలికెక॥

మీకు గోపమేల-మేది నీసుగులార! పనుపుడబలనెల్లి పైనమనిన!

గవటవిప్రుడనుచు-గనజాలక బోటి నధిపు వెంటబనువ-బుధులు కలవ

1 అంతట దెల్లవారుటయు-నాపురివిప్రుబుదల్లితండ్రుల!

త్యంతకుతూహలంబునల-తాంగికి నెల్లసవర్యలిచ్చిపాః

ల్లింతయు లేనిప్రేమమతి-నెల్లరుభర్తకునప్పగింతలెం!

తెంతయుబలిగ-పంపనత-డిచ్చక పుంబలుకు లెనంగగ్గ|| ౧౮౨

పైసంగై నెలతుకతో! నానీచుండేగబంధు-లనుపగనంతక!

బూకెతోగ్రోశద్వయ! మానందమెలర్పనడిచ-రాశతిపురుషుల్ ||

1 వినుమోరుక్తిణివెరిపుచ్చసాబగు-విడ్డోత్రపుంభక్తిబ!

చ్చెనపూతంబడుబొమ్మమెల్లుగణిక-స్త్రీచర్యలుంజూడజై!

కెనలేనట్టిమెరుంగులుండనరిలో-నెంచన్విరుద్ధంబుగా!

ననయంబున్విష్వనైల్యగోమయమయ-వ్యాజంబులొప్పన్దా||

అటులనాకృత్రిముండంగనదొడ్కొని-క్రోశద్వయపథంబు-గుతుకమ

తివకొదవించుచునుబోవ-నుదకబుద్బుడమట్లదామన్నగదలంపు-

దలపుమదిని! బొదలంగవాడుదు-ర్బుద్ధినిగహనాంత-రంబుననొక

దుష్ప-థంబుగాంచి! పొలతుక రాన్తుందు-బోవుచోనామార్గ-మతి

తీవ్రశకరా-వతియుగంట|| తే|| కాన్వితయుఘోరజంబాల-క

లితయుగనుదనరనెగుప్రొద్దుపూటని-దాఘవాటజెలికినోరెండగా

ల్కుండ-చెనటికోపగిల్లమదితల్లడిల్లిన-య్యింటినడిచె|| ౧౮౩

1 పొలనుదిండ్లకుగుత్పిత-పురుషులకును! వంధ్యలకుఘాటకూళ్యమ్ము-వారల

కును-భటులకుగుసీదజీవన-ప్రాయాలకును! గరుణపుట్టుటయందైన-

గలదెడలె॥

౧౪౬

క॥ అని నారచు డారుక్కిణి! గనివెండియు నిట్లు బలికె-గల్గి వినుచు ।
 వ్వనితపతి వెంటగుపథం బున నిట్టి మములను గొనుచు- మూల్లు చునడి
 చె॥ ౧౪౭

ఉ॥ పెట్టెను డస్సిముల్లులను-వీటెలకు నెవ్వసనొచ్చి గుల్కరా ।
 తైటెలకుల్కి పెన్నుడుకు-ద్రెవ్వల క్రేల్చిడిపట్టరానిశీ ।
 ర్వట్టననుస్సురంచు బలు-నంతలగుందుచు భక్తి పూనెద ।
 న్నుట్టుచు వచ్చు గోమలిసి-మూఖిడు వెనక కుజాడ కేగుడు॥

ఉ॥ దాహమతి క్రమించినను-దల్లడ బెట్టుచు నున్నది ప్పడో ।
 మోహన గాత్రయంచు సతి-మోమరవంచి వచింపజం పెడికె ।
 ద్రోహపు బుద్ధిగైకొనిన-దుర్మదుడుత్తరమీయమింపరా ।
 రోహయు వెండియు బలుక-రోపిలివాడతి వేగగామియై॥ ౧౪౮

హ॥ మును వేబోవగ నాధనాధయనిసం-బోధించుచుక లేమతా ।
 జనగాల్రామికి నందసొట్టగిలినక-జండాలుడయ్యింపికి ।
 ప్లనియె నావలదన్న నియ్యకొనకీ-ట్లా వేళివైవచ్చితిం ।
 కనునీ గాధలకీ వదిక్కుమన-న్లంజాక్షిచింఱిల్లుచో॥ ౧౪౯

చ॥ వరకరుణాసముద్రుడభి-వందితకు ద్రుడనాధరక్షణ ।
 స్ఫురితసురద్రుతుద్రరిపు-పుంజవిమర్దనభద్రుకద్రుజో ।
 తరవరతల్పముద్రుడగు-కంజదళాతుడనారతంబున ।
 త్కరుణబతిత్రతాంగనని-కాయము బ్రోవగడంగునంగనా॥ ౧౫౦

క॥ పన్నుగసాధ్యిశ్రేణికిఁ సన్నుతగుణులైనభక్త-సంచయమునకాఁ
 వన్నులకాహరితానాసన్నుండైతిరుగు వెంట-సారసనేత్రీ॥ ౧౫౭

క॥ శావునశ్రీహరిత త్సాధ్యవేదనబాపకలఁ-దీర్ఘాటవిలోఁ
 గావించెనొకదుర్నటజీవనయంత్రమైనవాపి-శ్రీఘంబబలా॥

ఆ॥ అట్టిభావినుష్టు డాలోకనముజేసియేలనేడ్పెదవు-యిందుజలముఁ
 గుమనచ్చిఁగోవి-కడముట్టుమనిపల్లవమచులేచుచరిగె-బణతయటకు॥

క॥ అప్పుడుకుర్మనుడెంతయుఁముప్పిరిగొనుమోదముననుముదితామణిసే
 నిప్పుడెబరిగొనిపోయెచదప్పించునెనాతలంపు-దైవమహితుడై॥

క॥ అనినిశ్చయించినచుండచుకంపములేతమాత్ర-మైననులేక
 వ్యసితనుతాహననోపాయగూఢతనుండితరుణి-కపుడిట్లనియె॥

శా॥ నీకుంగ్రోలుముసాముదీఘికనుత-స్వీనీమనస్తాపము॥
 దీకుంగాకనివాడుబల్కనలసా-ధ్వీరత్నమాదీర్ఘిక
 న్నారంజాదిజలంబుదుర్లభముయో-ప్రాణేశచాక్షేదనాఁ
 గూరియండ్రహవృత్తిజూపనతిసం-కోచాన్వితస్వాంతయై॥

క॥ కడులొతుభావిదిగుఁబుట్లడగుప్పతిలంగనయ్యె-నక్కటఁభుడు
 స్వడినడుపుచుండెదగవెతజిడిముడిబడజేసెననుచు-బింతులునంత॥

ఉ॥ నీరజనాభుడెన్నగవ-నీవకులావనశీలుడైచు-హలూ
 దారతబోచుచుండుటలు-తక్యమయాగదకోమృతద్రమా
 నీరజగణభర్తగురు-నీతివిశారదయైరహించునా
 నీరజనేత్రకప్పడిడైశ్చరమునుగొనునట్టిదైర్వము॥ ౧౫౮

తే॥ తరుణిశ్రీనాథుడిదుమహా-శైర్యలతక | పట్టుగానూనిమెల్లనబగములిడు
ము | నేర్పునడకలనప్పుణ్య-నీరజాక్షి | భావిదిగిసేరేజలముండు-ప
ణకుకడకు॥ ౧౬౦

సీ॥ జలపానమునకునం-జలిచాపనంభసి-కిరుజానలవధియై-దొరకకునికిఁనతి
వముండరికొన్గు-డంతలోపలనద్దు-రాత్మకుండుపదర్భ-రాజతనయ |
నీకేమనివచింతు-నిర్దయుండైయొకర-బండచేబూనియ-ష్టానై
వ | దానివేగంబుతో-దరభాక్షితస్థాన-భ్రష్టయైజలమందు-బడియె
గాని॥ తే॥ హరిసహాయ్యంబుననుశీలా-హతికిలోను | గాకజల
మందుజలజంబు-గతిపడంతి | కొంతచలియించిదాపున్న-కుంజలీతక |
గాంచికబల్చించిమతిలోన-కళవల్చించె॥ ౧౬౧

క॥ చపలాక్షిశిరముపైబడ | శ్వపచాధముడైనభర్త-సరగునశిలవై |
చివరుంగునజనెనెండే | గపటులకెందైననెనగు-గలుగునెతన్నీ॥

ఉ॥ ఆగతినప్పతివ్రతమ-హావ్యధనీనెడుభావినీరులో |
దోగినిజాధినాథుపద-తోయజముల్బుదినమ్మిహాసము |
గ్రామవేత్తభృత్యనిచ-యావనచిత్తమదాత్మభర్తనీ |
వేగతికాకవేరెతెరు-వేదిదయాననునుద్ధరింపగన్॥ ౧౬౨

ఉ॥ ఒకరుణాలవాలమహి-మోన్నతసద్గుణజాలసద్యశ |
శ్రీకలితోజ్జ-తాఖిలగు-శీలధరామరపాలహర్షర |
త్నాకరభేలసంయమికు-లాభినుతశ్రుతిరానులోలసు |
హోకజనానుకూలపరి-శుద్ధమనఃకమలామమోహరా॥ ౧౬౩

ఉ॥ ఈకమలాశయంబునజ-లేప్పితనేదిగియొడ్డగిల్లిడుః॥

భాకలితాత్మనైతీనిది-గంతయశోధనశాలినాడు నా॥

ధాకరుణించితాపకప-దాబ్జయుగంబిటుజూపవేగరా॥

శేకరమిచ్చిపోవగడ-వేసమయంబిదిగాదెపోవగఁ॥

౧౬౫

ఉ॥ ఏలకొత్తప్రకోపరస-మేలకొనిర్దయనాదెసఁమును॥

బోలెగురూహలోస్తులెడ-బుచ్చుటనేలకొభాపిగూలివే॥

నీలవలింపహించిధృతి-హీనతనుయ్యడనాలకించిరా॥

వేలకొనాధపుణ్యసరి-కెన్నగభర్తయకాదెడైవముఁ॥

౧౬౬

ఉ॥ సారసగభావంశకల-శాంబుధిసోమవివేకభూమను॥

రూపరిజనప్రకామపరి-శోభితసద్గుణధామనీమగం॥

భీరదయాభిరామవిల-పించెడినన్నగిబోవవేగరా॥

వేరమణియ్యసామగతి-వేల్లితధీరమనామసోహగా॥

౧౬౭

చ॥ ప్రకటమతిస్మృతుబ్బదివి-భాసురమొప్పదదర్శగోప్యముఁ॥

సకలతనంగ్రహించినవి-శాలమనీషుడవీవెమంగవే॥

త్రికరణశుద్ధిగాబలియె-దేవతభార్యకనాగనాథనే॥

నకలుపనైభవశ్చదము-లాత్మనునమ్మిన-దాననెయ్యెడఁ॥

౧౬౮

ఉ॥ నేరములేమినావలన-నెమ్మదినిన్నెభజింతునాథనే॥

నేరిచినేరకకసమిపు-నేరములీవభరించుపోడవీ॥

దారుణవృత్తిజూపనక-దక్షుడనెవ్వరుబోతురస్తదా॥

హారపమాలకీపమికి-నద్దీరమయ్యెడినియ్యెడననఁ॥

౧౬౯

ఉ॥ తామసమేలనాధవరి-తాపమునైవగజాలనిందుగాఁ
వేమిదయానిభేదరక-వీశ్వరహోప్రసనహ్యమేనినీ।
శ్వరశించినకానుగతి-జేందినుఖంచెనగాకనన్నవే।
నినుహనీయహస్తమున నిలుననచియుపోవె-మొక్కెడక॥ ౧౭౦

సీ॥ హానుసోనాయక-హాముక్తిదాయక-హానామజేనన-హానుభావ।
హాసింధుగంభీర-హాభక్తమందార-హాదీనపోషన-హానాక్ష
నీవేలకోపిల్వ-రావేలకోగుంజ-రావేలకోసేయి-నీయధీన।
నేగానపన్నాన జాగేలనీకన్న-గారుణ్యమూర్తి-జ-గానగాన॥ తే॥
బాపమేహయ్యచాపిని గోపగించిశీక్ష-సేయంగబణివయ్య నీక్షణంబు।
కత్తెనునూనినీక్షణ-సేక్ష-సేయిబోగ్రితు రేవరింకబ్రాణేశమధకు
లేన॥ ౧౭౧

సీ॥ చరిత్రమహాభక్తి-విశేషనా హాస్యసంబుగావించినా।
కూడాశ్వుండబలేని గాకునికిసం కోచవ్యథాకీలితాం।
భోరాశ్యోర్మికలకానిగున్నహృదయాంభోజాతయైహాలస।
తాగుణ్యాకరహామదాత్మధనహా కల్యాణరూపాకరా॥ ౧౭౨

సో॥ రావేవేగమదికా-మాలినననుక రక్షింపనీవిందులే।
వేనాపోషగనాలకింపదగవే వేసారి తేనామొడక।
దేవాధీశగుయాత్మనాప్రతిభసం దేహంబునీకేలనా।
జీవేశుండపునీవకానెసరిర క్షింపంగవేదంపగన॥ ౧౭౩

కీ॥ అనిపలువిధములనబ్బామినికడువిలసింపజేయు మెడలమీనదిలే।
జనినిచ్చమించివెండియుదనమనమునన్నిట్లుదలచె దల్లడపడుచున్॥

మరలనుకొరికిందుష్టమోకుమతి మో గుప్పిల మోదోపి-నో!
 నకింపన్పుటభక్తిసేననతితో పాపాన్మోభర్తచే!
 నిరసింపన్మగుచెయ్యో నేనకబహు ర్నిత్యజీవన్ లునా!
 పునఃపుంధాన్తననన్యమందిబలిమి హృద్యోకేహ లేమిచో॥

పరులొనిరించుకార్యముకృ పారహితాన్తిభర్త సేయనే.
 పాజనులెన్వలెనిచు బాధలొనర్చునన్దుపెట్టితా!
 గరణభరించుగాడిభుడు గావున నేనభిభర్తకెట్టిక!
 స్తరమామనేనుసన్నిహితు గానిఫలంబిపుణ్డందికకటా॥

భక్తిభర్తవచ్చిననుదీనికను రేచిజేడల్పడంత గీర్తించినదా!
 నకభంక మొందివిపడ ప్రితికథామికిదాయదీంక తెరువెయ్యెదియె
 భర్తకీప్తంబుగానినా పాపననుశ్రుచ్రాణనంతతిసర్వసం పనలువ్రత
 ము! పైహికంబైననకలసో ఖ్యంబులింక! నేల గాల్చినధరబ్రతు కే
 లనాకు॥ ౧౭౪

అనుగుణాశ్రిఖలకృశ్యహాపమిహామే హ్యురంబుయోచించినా!
 ధునిగీర్తించినరాడుసౌఖ్యమియడీ దక్షిణబువారింపడీ!
 తనుపుంబ్రాణమూర్ఖరకన్విడవవా స్తత్కాగముస్తూడతిరి!
 కను నేమార్కముచేకరితుబటుమః భాంభోనిశిన్దైవమా॥ ౧౭౫

పంచభూతానందప్ర పంచంబుననుసర్వ వస్త్ర్యంతరాంతరా నాసిమరి
 యు! నకంబరాచరాన్తంబాద్యబ్రహ్మసే ర్గ్యంతంబుగాగర్భి యమ
 మహిమో! భూమిలలేతపాం నాన్యాయమనరా త్మరుమహాంక

నుణ శ్రయములీల। బూనిమూర్తిత్రయం బునజగత్సృష్టిస్థి డిల
యంబులనుకాత్య ములనెసంగి॥ తే॥ సుర్వమునుదానుయయ్య
సం శయముచిచ్చుచభలసాక్షిశ్చమందిని త్యవ్రకాళు॥ వైవిరాజి
ల్లునట్టినా రాయణుండునన్నురక్షించుగాతనా నాతువోలె॥

క॥ సర్వస్వకూపువాఘ్యశుసర్వేశ్వరుడవ్యయండు సర్వగతుండున్ ।
సర్వాధారుడు సర్వుడు సర్వాత్మకుడైనహోయ శరణమునాకున్ ॥

సీ॥ శ్రీకేశవావిష్ణు శ్రీధరభూధర మాధవామృతశౌరి మదనజనకమాధుకై
టభాసుర మర్దనప్రమ్యము నారసింహజనాదా నానిరుద్ధ। వరద
త్రివిక్రమ వాసునాథోక్షజ సారాయణోపేంద్ర నాగశయన్ ।
గోవిందగోపాల గోపీమనోహర నానుజేవముకుంద వారిజాక్షు॥
తే॥ పద్మనాభహృషీకేశ భక్తపాల। హరిరమానాథసంకర్షణా
ప్రమేయ। మురసరాసురసంహర మాధవృదయ॥ నైనననుబోధ
నీభార మయ్యదేవ॥ ౧౦౨

క॥ వైకుంఠవాసభక్తజ్ఞానాకామ్యకనీలఘనఘనాంగంకరమా
కోకస్తనిహృచ్చరా॥ శ్రీకుత్స్థితలోకశీక్ష-శ్రితజనరక్షా॥ ౧౦౩

ఉ॥ దేవజగన్నివాసనతదీనజనావనమానిలోకసం।
భావితపాదపంకరుహ పావతమఃపటలాఢ్యతర్కశా
స్త్రానరణప్రభేదదను జాంతకమాధవవాసుదేవగౌ।
రీవరమిత్రభూభరథు రీణజనాదానలోకపాలనా॥ ౧౦౪

ఉ॥ హీనవిపక్షశీక్షవిజి తేంద్రియసంయమిలోకవక్షువి
జ్ఞానతిత్తుసంయతజ- నావనదీక్షునిరీక్ష మోక్షసం।

స్థానసరోరుహోత్పవర-దానగుణాకలితోరువక్షరాః।

వేనతభక్తరక్షసను-వేక్యపరక్షణసేయవేహరీ॥

౧౮౫

ఉ॥ సర్వమునీచచిత్తు-శను-సంజననంబగునీచహత్త్వభక్తాః।

సర్వమువృద్ధిబొందునొగి-సర్వమునీచహసీయమాయచే।

నర్విలయించునెల్లభవ-దుజ్వలయోగమహత్వమెన్నసో॥

సర్వశరణ్యదృశ్యమగు-సర్వమునీచకేదాతలంపగా॥

౧౮౬

చ॥ హితమతినన్నునెవ్వరిపు-డేలుదురోపరమేశనావిభం॥

పతికపితాత్తుడైపటుభ-యంకరదీర్ఘిక్ లోనజచ్చిదు॥

ర్గతిగొనుమంచువీడిచనె-గౌరవమొప్పుగగన్నవారలీ॥

స్థితిగనరారుయింకనిర-సింపినబోచిననీచెకాహరీ॥

౧౮౭

ఉ॥ తంబురమర్దశంబుజిటి-తాళమునొక్కటగాలవృత్తులం॥

దంబిడుచోనటింపుచుస-దాతవనామముపాడుభక్తవా॥

రంబునుబోలినీదుమది-రంజిలసేయగలేనిబోటినో॥

యంబుజనాభమూఢమతి-నైననున్లవనేలగాదగుక॥

౧౮౮

చ॥ సురలుజగుప్పనొండమును తుద్రజలగ్రహదంష్ట్రపీడనం॥

బురుగ్గతినొందిదంభివిభు-డోప్రతిపక్షవిదూరయోరమే॥

శ్వరకరుణాలవాలజల-జాక్షహరేయనికుయ్యిడకలస॥

తగురుణదలిపక-లేగికరి-గాచినపోడవుగావెశ్రీహరీ॥

౧౮౯

మ॥ రమణీయ్యంబగునీకథామృతముశ్రీ-త్రశ్వభ్రలద్రావిది॥

వ్యచుహత్త్వంబులతోరహించుభవదు-వ్యభక్తసంఘంబుతో॥

సనువేనికనులానుధంబనయమా-స్తవ్యోలియకదేవపూ।
 ర్జమనోవృత్తులుగామిగొల్తురుభవ-న్నామామృతాపేయమై॥

చ॥ ప్రసూనాండంబుపికల్పకాలమునసాధుస్తవ్యపాత్రంబునై।
 బహుశంభైపిలసిల్లుయొమ్మడుగు-ర్భంతస్థగామించుచి।
 స్తనూదారిష్టమువోవుడంత వెలికి-న్నైకాళివేదాబ్జముకా।
 బహిరంతస్సులనిండితెల్లెడివర-బ్రహ్మాంబుగావేహరీ॥

చ॥ సునసినినుకాన్తరించుజన-సాండలికేడవివేదనంబులా।
 మునిరుతేహేమకశ్యపుమము-చరిత్రబలవద్విరోధమే।
 పెనయహరికాన్తరించుమతు-సంతయువల్లనిబాధపెట్టనా।
 ఘనుమనినుకాన్తరించియల-గాధలబాసినుఖించడెవారి॥

మ॥ తలభున్నీపముజేచ్చిచడ్విసతచిత్రంబుల్విసర్జించిని।
 ర్మలభావంబలరించిదృశ్యజగము-న్దాయాపిగానెంచిక।
 ర్మలువజికంచిదురీషణత్రయము-సేమాయించినీమూర్తిచి।
 త్తలయోద్భృష్టిగొంచుయోగికిహవా-ధర్మాయునేక్రీహరీ॥

ఉ॥ తేమిడిచేతడస్యమును-లేఖలునీశరణంబువేడిసెకా।
 నామానమూర్తివై ననుజ-వల్లభుభూమిపడత్రయంబుని।
 మో-మతవేడిపోడిమిజ-గత్రయముకాగోజిష్టుకిచ్చిపూ।
 ర్వానురుగ్రిందిలోకమున-కంపవెనీవుద్రవిక్రమాకృతికా॥

ఉ॥ హైమవతీశమిత్రవర-హోటకనస్త్రరమాకళత్రను।
 తామిసుణిప్రశోభనిభ-రాజితగాత్రస్థరోజనేత్రరా।

వేమహనీయమూర్తినిను-వేడెదయోగిజనానువర్తిర।

చూపునులక్ష్మీమైకైదమ-దార్తివడిద్దొలగింపగన్వృప్తః॥ ౧౯౫

ఉ॥ మేడిననున్నవోలెమును-మేదురకన్వములాంచెవ్వరో।

శ్రీదయితాసరోజభవ-సేవితపాదసదానుమోదదా।

మోదరసీకుమైకిడు-ముగ్ధనుదుస్తరబాధచేమహా।

భేదమునొందుచుండితిని-కృష్ణగజాడకబోవివేనను॥ ౧౯౬

క॥ మదితల్లడించుచున్నది-సదయకరక్షింపసీవె-చంపనునీవే। బెదరింపసీవె

కేవల। పదవిచ్చినసీవకాక-పరులేరిహరి॥ ౧౯౭

ఉ॥ హాసితసీసుమాభరుచి-రాంగనవస్కృతిచేసెదన్వయో।

జాయతనేత్రదీప్తికమ-హాపదచేతనుడన్సితీయెడ॥

దాయెవెనాదువేదనమ-ఁకంపగరావెసదాధరిత్రినా।

రాయణుడార్తరక్షణప-రాయణుడంచువచింపరేబుధుల్॥ ౧౯౮

స్రీ॥ మంజుల్లోధధిమీన-మగుచునీదుటగాదు-గిరినిపీపునమోయి- బిరువు

గాదు। ఘోణీవైపల్లున-క్షోణీనెత్తుటకాదు- సంకరాకృతీబూను-

శ్రమముగాదు। పెరల్కైశత్రువు-బిజమువేడుటగాదు-ప్రభులజంపె-

డివేడబంబుగాదు। మునివృత్తిగానేండ్లు-వనిజరించుటగాదు- ప

క్షపాతుఃకంపు-బలిమిగాదు॥ తె॥ చలనరాహిత్యమగురూప-చ

ర్యగాదు। స్వచ్ఛహరించుటకుగలిగి-విద్యగాదు। హరిపరంధామ

వీనికు-న్నంతభరము। గలదెభువినికుననుబోచు-టలుముకుంద॥

మత్త-ల॥ టక్కులకబోలుసారుమాయగ-డంకనంతటదోచిని।

నికరమాస్థితినాత్తగాంచెడి-నేర్పరీహవిపద్ధశః।

శృంగ-బోడుతదోగ్రజేష్టకు-జిక్క-కణహరినీవదం।

బెక్కి-వెల్లునుగాననాకిక-నీవెడిక్క-త్రప్రోవగణ॥

౨౦౦

ఉ॥ పేదనువిప్రతస్వినివి-భీతనుదుస్తరదీర్ఘకన్తహా॥

వేదనలాందుదాననవి-వేకినికల్తపిన్నెననాకుడి।

కేర-దిపుడుద్ధరింపగను-రేంద్రనమర్చితమైరహించునీ॥

పాదనరోజయుగ్మముగ్మ-పన్నోడసూపకయన్నచోహరి॥ ౨౦౧

సీ॥ మఘవాదులనిశమా-త్తనుగీర్తనముసేయ-దగునీదుపాదప-ద్మద్వయం

బు॥ పరమయోగిద్విరే-ఫాళికిమధువీయదగునీదుపాదప-ద్మద్వయం

బు॥ భార్గవినిజహస్త-వల్లవంబులనొత్త-దగునీదుపాదప-ద్మద్వయం

బు॥ మొగసేయుగరిబ్రోచు-గురిబేరెములుబెట్ట-దగునీదుపాదప-ద్మ

ద్వయంబు॥ తే॥ జూపిరక్షింపసమయంది-దేవురాణపురుషవర

మేశనీవదాం-భోజయుగళి॥ గాంచిపూజించిచా-ర్చించుదాన॥

గాననిటువేగరావయ్య-మానితాత్మ॥ ౨౦౨

క॥ ధ్యేయాత్మతత్వసత్ప్రభామాయాగుణవజ్రనీయ-మహనీయలకే॥

ధ్యేయంబగుదువుమూఢప్రాయనునాకెటులనట్టి-ఫలమమదుహరి॥

క॥ పుష్కరలోచననాయెడఃస్థిమకరుణయొనర్పదగునె-నెలతనుహరిశో॥

చిష్కేశుబోలితపనుషుమమకరమగుతాపమిడగ-దోడ్చుడెనాకుణ॥

తే॥ పరుడవళిలంబునకునీవుపద్మవాభసరవిసర్వజ్ఞుడవునీవు-శాంతహృద

య॥ యనుచునవ్యప్రసుతవాపి-యందునిగుల॥ వీక్షగిలిపిష్టునుతియిం

తె-భేదమతిని॥ ౨౦౩

స॥ కరుణకారుక్తిః శివీన్మువిప్రసుతయా-గంభిరనీతాశయాం॥

తరియైశ్రీపతిగూర్చిదుఃఖకలిత-ధ్యానంబునీరీతిసే॥

యరమాధీశ్వగుడావకుంతవిభుడా-యాగప్రభుండాకృపా॥

కరుడాయద్ధిజనావనుండువినివే-గన్వచ్చెనచ్చోటికి॥ ౨౦౬

కా॥ మాయాకారములెన్నయోగొనుజగ-న్మాన్యండులక్ష్మీశుడా॥

మాన్మయోచ్ఛారణతోడనొక్క-వసుధా-మర్త్యకృతిన్బునిపా॥

నీయూన్వేషణసేయుపాంధురీక్రియకా-నీరాశయాంతస్థపా॥

నీయష్టానముజేరవచ్చెనలత-స్వీరత్నమున్బ్రోవక॥ ౨౦౭

స॥ సరసిజనేశ్రుడప్పరమ-సాధ్యసమీపముజేరిసాదరం॥

బాగయనహావడంతివిట-కొంటిగరాగతమెద్దియద్దిరం॥

బెరయునెవర్తవిందుబడు-టెట్లుపాసంగెనునీకునంచునా॥

తరుణికరావలంబనము-దారతజేసివెడల్పుబూనుడుక॥ ౨౦౮

ఉ॥ నేరములెన్నియోసలుపునీచులనేనివిరోధులైతనుం॥

దూరునిశాటులేనిదను-దుష్టిగొల్పెడిభక్తసంతతిక॥

గేరుకుబుద్ధులేనిహృది-గృష్టహరేయః నొక్కడకాసతీ॥

మోరవచింపబోచెడిఘనుండుపతివ్రతబోదుబ్రమే॥ ౨౦౯

క॥ మధురోక్తులొప్పనపుడాప్రధివీసురపుత్రికరము-ప్రేమారజగ॥

త్రుధితంబగునిజకరమున-మధువైరిపరిగ్రహించి-మహికిడ్చెనడిక॥

మ॥ నిరతంబధిజనావదావళినొగి-న్నిర్వృత్తిగావించుటే॥

హరికార్యంబగుగానశ్రీవిభుడుదుద్ధాంతవృథాంబోధిలో॥

దురబ్ధింబకు సాధ్వీసప్తదిరుచే-యల్పాబిచావీతబలం

బురయంబారగ బేద్ధియిల్లనియెమె-పూబోణిలేనప్తనక ॥ ౨౦౦

౪౫ మరవరినీకజన్మతిన-పరమగాదెరిగింపునాకని

హృదివరమేళుజేర్పుచును హృద్భవతిన్మతిపాదవిశేష

ల్పదలకనల్పమున్వివిజ-వాక్యచు నిల్పవనకాదలతె

గుడుకుచు దెగ్గిదుకజలచి-కుంతుకుదెండియ బల్కె-నిష్పిధిక ॥ ౨౦౧

౪౬ ఏలగునోవ్యధార్తిబదె-చివున్నగాషీచుమ్యురోదకం

మేలునుగీడునొకకనమ-మేయగుమ్మగతి చువున్నదేం

గాలమునకయెనచకలకు-కర్తము సామ్రాజునవ్వభావనం

చాలనచేతగల్గునవి-నత్రాగిదుచుకలెద్రనవ్వభావం ॥ ౨౦౨

౪౭ వీకవినుకూత్రివిధకర్త-విధములనని సత్కృత్యముచుకలెద్ర-చునుకలెద్ర-

సంజ్ఞలమరు చానివర్యాయనాకుక-కానభవతిములను వేద్యగని

నుపింతు-మోవపులర ॥ ౨౦౩

౪౮ రాకానికాకరాన్యవివేకతవినుమివ్వచీత్రి-విధకర్త్యమున

యాకర్ణించినదుకిఖము లేకలమునందుకలెద్ర-చెరిగివైక ॥ ౨౦౪

౪౯ సత్కృతియనుసంజ్ఞ-చనువుణ్యకర్తకు-నవిచూచు తెలిగల-నవిశయ

ల్లు నవియుబుణ్యోత్క-షణ్-మనివుణ్యచుణ్యకర్త-బుణ్యుణ్యసా

మాన్యమనిరహించు దుష్కృతియనుసంజ్ఞ తోబాపకర్తలమువ

ర్తింపునవిమూకు-వైఖరులగు నవియబాహ్యోత్క-ర్తమనిసాచకాన్య

లం-బనిపాపసామాన్య-మనిజెలంగు ॥ ౨౦౫

లే॥ విశ్రమనపుణ్యసా

వనం-మిల్లితకర్తృకలరువశిమూరుగజులుచే నమరసంబు. సీత
యనమిత్రోత్సాహకామిత్రభృష్టానంబులమిత్రసాహచర్య-
హింస.

[illegible]

సీ॥ సుఃఖిమిశ్రోత-క్ష-శుభకర్తృసశతసం జనితాంగచయచక్ర-లమచరిం
తూ॥ శిష్టనకావ్యాకా-సుష్టానమునునిర్మలశృంబుచిత్తశు-ద్ధిత్వము
సేవి॥ యమసాధనచతుష్ట- యముసప్తపంచాస్త్ర- సమపానము
తృప్తచరణసవన॥ మఖరసప్తబలాభ-మునుసాక్షిగానా-శాస్త్రాంత్య
గృహసదన-తాన్వయగోచర॥ తే॥ రానుభూతికీర్త్యవ-రతిభూ
తఃశేతనై క్యరుసంధాన-చేతసాకృ॥ యద్రభానదీపమృత్తి-యను
నుభంబు॥ పొందగలనూనుపొంగు-బుద్ధిబలగతి॥ ౬౦౨

సీ. స్థిరమిశ్రమధ్యమః భరతర్తులనుస్వాశ్ర-మోచిత కావ్యక ర్నోత్క-రంబు
సలువంగదగు-మానుషాదిదేహంబులు- గలుగునుధరలోన-గమలన
యేన! ఖలమిశ్రసామాన్య కర్తులచందాల-వ్యాకపులిందయా-వ
నకిరాత! నష్టేన్యముఖరదు-మూర్తక కాయంబు- లుదయించుజుమ్మి

మెం-సానలునట్లు॥ తే॥ కాపురవి వేకియైజనుండివిశాలకర్మఫల
తారతమ్యముల్-ఘనవిశుశక! నమునబూనిమిశోక్తిర్న-ణమను
కర్మఫలముచేకొనయత్నింప-వలయుకొన్న॥ ౨౨౯

ఉ॥ తంరగుణంబుచూనివిను ధన్యతనొందెదవిష్ణుజేనుని
స్త్రాద్రతజేష్వనీత్రివిధ-సంజ్ఞికకర్మలుచిత్తవాక్పరీ!
శేంద్రియ నామకక్రీకర-శేంగితధన్యములంచుసిద్ధయో॥
గీంద్రులుబలుగుచుండ్రునుజ-నేడితమైభుషిగ్రాసునట్లుగాకా॥

ఉ॥ అగ్గుగుపుణ్యమాదిత్రిత-యాహ్వాయకర్మలురాజసాద్యమా!
నగ్గుగుణచర్యలందొరయ-నైకరణత్రయమందుసక్రమం!
బగ్గలమొప్పబుట్టిమను-జాదులకుంసుఖదుఃఖభోగముల్!
నిగ్గుగుబొందజేయునుమి-నీరజలోచనవిన్దుకర్షిధుల్॥ ౨౩౦

తే॥ రేచితపుత్రవర్జిత-రీతులమగనటన మొనరించుదురగంబు- లటులసాక్షి!
కాదిగుణయొక్కముగమాన- సాదులందు! బొడమిపుణ్యాదికర్మలు
భవినటించు॥ ౨౩౧

సీ॥ వానివేర్వేరనే-బూనివదించెన-నిష్ఠతోవిన్నుపి-శిష్టకార్య!
చింతనమునునిర్వి-శేషచింతనమును-పరలోకచింతన-పరహితంబు!
వరభక్తిసుజ్ఞాన-వైరాగ్యచింతన-లిపినత్వేమయమనో-ద్భవమనైశ-
పుణ్యకర్మములగు-బొలతెధర్మాధర్మ-మనుగుణాభావచింతనయనె
పును॥ ఆ॥ విషయచింతనంబు-వేదశాస్త్రపుగాణనిందచింతనం
బు-నెరిపరాహి! తోగ్గచింతనంబు-మర్పిలోపితమోగతమనోభ-
వాఘ-కర్మలతివ॥ ౨౩౨

సీ॥ చలవర్తనమచాల-సవిశేష చింతన-మనుసిర్విశేష చింతనముముక్త! సు
 మయంబులనువివ-యములనుపోనిచ్చు- చింతనాదులనెంచ- క్షీటర
 జోగు! తాత్తను నొభవ-మగుమిత్రైకర్మలు-యనయంబువేదాధ్య-
 యనముశాస్త్రానువలోకనంబుగా- యశాస్విదిశంశ్రజ- పంబున
 త్పారాయణంబునచల॥ తే॥ భక్తిహరిహరనామ సం సక్తకీర్తన!
 సంబునుపరోపకారవా-ర్తాదినుకర! సంఘమిహిసత్వైలితవా-న్వత
 పుణ్యకర్మలగునువ్వు ముపుడు న-నన్నకొమ్మ॥ ౨౨౪

చ॥ యమభటులోయనకాద్విజజ నావళిమామణసేయుటకాయవా!
 చ్యములూరులోడనాడుటయు నిచ్చిత మొప్పనసత్యమాడుటతో!
 బ్రమద మెలగ్నగొండెమలు-పాటిగనెప్పటదొట్టలైనస!
 ర్పమునుదతీత మోకలితవాగ్భవదుమృతకర్మధర్మముల్॥ ౨౨౫

సీ॥ తిరడెండమునవిన్ను-తెరవగీతాధ్యాత్మ-రామాయణసాహస్ర-నామ వే
 ద! పారాయణాహ్నిక-పావకాఖిలదేవ-తాచాదికార్యకా-లా
 దులందు! లోక వార్తప్రసం-గాకులోక్తులుమాటనన్ని కెకప్రమా
 ణముబుబెక్కు! జేయుటమొదలివి క్షీతినినిక్కపురజోకలితవాగ్భ
 వమిత్ర కర్మధర్మ॥ తే॥ లగుచుజగమందువెలుగొందు ననుచువి
 ప్రకాపకుండైనశ్రీభు డావతివ! తాలలామకుజెప్పివై దభి
 వెండియునుర మేళుండుబలె-న వ్వనితసూచి॥ ౨౨౬

సీ॥ ప్రవిణలపుణ్యతీర్థస్థానములకేగి తజ్జలస్నాతులై దనరుటయాను! గు
 రుదేవతలకుమ్రొ క్కుటయునన్యలబూని పీఠింపకుండుట ప్రియత
 నుంట! దేవపూజాదులు ధృఢభక్తిసలుపుటతత్ప్రదక్షిణములె॥

తయునొనర్చుట టది మొదలగునివి ముదితసత్వసమేత కాయజంబు
గుణుణ్య కర్తృలగును॥ తే॥ యనయమన్యలపీడించుటన్యకాంక్ష
సంగమంబన్యవరత్న సంపదాదులపహరించుటజారచో రాదు
లందుగలసివర్తించుటయు మొదలైనవిగునివియు॥ ౨౨౭

ఆ॥ భంగసంకులాన్ని భాతినొప్పెడితమోసంగతాంగజనిత ఛండపాప
కర్తృసంపయంబు కమలాక్షియేక్షిరుడైననోపడున్ దీనిగెల్పు॥

పీ॥ జగతీనురార్పణ ల్గులుపుదుననిపప్ర జనులపీడించుట చానమరియుబ
రులద్రవ్యముదొంగ పనిచేతగొనివలి పందిళ్ళు పెండ్లిండ్ళు బహుళ
మైన గోపురమంటపా లోగ్రవెల్గుట్టిండు టయబలాతాగరదం
డనముగాగ నొరులచేతనుదీక్షిం కొరుతటాకాదు లమరద్రవ్విం
చుట నవనినురల॥ ఆ॥ వృత్తులపహరించి విబుధాలయంబుల
కొనగుటయునుగోప మొందుటయును మొదలుగలుగునవియు
బొదలురజోమయకాయజనితమిశ్ర కర్తృలగును॥ ౨౨౮

చ॥ నలివదళాక్షియింగతిగు ణత్రయసంకులమానసాదులం
దలరుచుబట్టిధారుణీజ నానలికికాగతజన్మసంచితం
బులునగుచుకరహించుచువి పుణ్యవిషాపవిమిశ్రసంజ్ఞలక
దలకొనుకర్తృలియ్యక దాసుఖదుఃఖములిచ్చు హేతువుల్॥ ౨౩౦

తే॥ సుదతియీచెప్పబడునెల్ల సుకృతదురితమిశ్రకర్తృలనుదయించు మేలు
గీడు మొదలుగాగలద్వంద్వముల్కాన సహనమునంటివర్తించునం
తకు నదియె మొదలు॥ ౨౩౧

క॥ తేకు నదిను తల్గులములు బాగ్రీకటముగబొంద జేయ-బడు హేతువులు,
 ధోకముగ మూడుగలవవి జోక తొడినుపింతు నీకు-శుభ మగుననులకా

సీ॥ తత్త-కారణంబులు-తగ్గొడ్డిమహిలోన-సద్భాగ్యకంబన- నాధిభౌతి
 కంబ నానధిదైవి-కంబన నెగదొందు-నది మూడుతా-పత్ర-యంబునను
 చు॥ వా-ప్రస్పబడునందు-నరలునధ్యాత్మిక-ధర్మముల్ జన్మవా-స్థక
 ామునగ్గ, తియుమృత్యువనురూప-తాపంబులై భూత-దేహవరంబు
 నై-తీవ్రవశిః॥ ఆ॥ మొదప జేయకతన-నదితనుస్తాపంబునంగ
 జెల్లుబడియె నాధిభౌతి॥ కమునకలరుధమక-సముదాయమింకేను॥
 దెలుపు నాడనీకు-దేబపడగ॥ ౨౩౩

సీ॥ వంచకభల్లుక-వ్యాఘ్రోరగవరాహ-సింహాదివృగకోటి-చేబొసంగు
 బడినతాపముబుడు-ర్భరరూపమైమాన-సంబంజీబహుళమకింఖం
 బొసంగు॥ నదిమనస్తాపంబ-నాంబడునిక నాధి-దైవికంబైనయా-ధ
 ర్మపిధు॥ ఘనతగాతపవాత-కరకాశనీవవక-పావకోద్భవతా
 పటలీతీవ్ర॥ ఆ॥ మఖిరూపమగుచు-దూణకంబుగాబాగ్రీణ పరి
 మునగుటవలన-బణతిదాని॥ బాగ్రీణతాపమంచు-బల్కు-చు రార్యులు॥
 త్రివిధతాపవహ్ను-లిపియెధరణి॥ ౨౩౪

కా॥ ముఖ్యంబైనగుణత్రయాంచితమనో-ముఖ్యంబులన్నట్టిస
 త్రైభూతింగొనీసత్యత్రిప్రముఖక-ర్మలృప్తిధ్విభూతాధిలో॥
 విఖ్యాతంబగుమానుషావళికిసం-వృత్తోరుహోరబ్ధిక॥
 త్తైభూత్యోగియచుసౌఖ్యవిశిఫలదం-జైపొందునోసుందరీ॥

లయ-గ్రాహి॥ ౩-ఃచలను మోచుయము నీంద్రులలకర్తృతతి-వేస్తుమెయి
 బొందకిహ-నీచనుఖరాశి॥ ౪-ఃచలశత్రువుల-దుర్గ
 శహృషీకముల-మాన్యముగజంపివరి-తుప్తహృదిదేవే
 భ్యఃచతురవాక్సుమస-మర్చితరమేర్వరళు-భాంఘృతదని
 ల్పిచిర-భాగ్యవద-సచ్చోభాఃచినచిదాకృతుల-భాసిలు
 నుకానసలే-భద్రమశిగొల్పుమిక-భవ్యబర మేళుక॥

మ॥ పరమేశుకహరినిందిరాపభునిస-ద్భక్తిస్త్రోదిన్నిల్వసుం
 దరతత్పాదసయోజయ్యమెపుడం-తర్జుప్తిచేగన్ముద
 ద్వరవామాక్షరపక్షి-వాక్కునసదా-వణింనుధన్యండును
 స్థిరసౌఖ్యాస్పదమోక్షరాజ్యవిలస-స్థినించుగాదాసతీ॥ ౨౩౭

క॥ రంగస్యగాక్షిమాతస్యగర్భం సేవసలుపు-వారలకదివ
 న్నంగభముగాననదీనివంగీకారంబు సేయ-మనిపల్కి-మర్క॥

ఆ॥ వ్యాజకహితమై-సజ్జలించనుభక్తి-గ్రానెజనాకప-నయాపదాబ్ధి
 గజచిభక్తవరులు-కల్యాణమపవర్గ-ముగముగంతొరెట్టి సుమలబడక॥

ఉ॥ భ్యాతపహించు-ప్రకృత-కంధిజవెన్నగనీవుస్వస్తి॥
 శ్రాతిశయోరుకార్తి-వ-శంబువజన్మమునొంపిభూమిసా
 భ్యాతపతివ్రతాత్వముచి-యచ్చరులఘ్నేరువొందసల్పున
 త్పాతపుయైననల్పునుఘ-పుంబలమిభవదుండునిర్విధివ్॥ ౨౪౦

ఉ॥ తంగెటిజున్నువోలెనిను-దాశిమనోవ్యధనీయుబూసెసా
 రంగవిలోచనీవినుపు-రాకృతకర్తృమరిత్రబోదుభూ
 మింగలమర్త్యకోటికది-మేలగు నేయనిపల్కి-విప్రచి
 హ్నంగనుపట్టుశ్రీవిభుడు-నర్తిలినిల్లునువెండియుకనతీ॥ ౨౪౧

సీ॥ భవ్యచారిణి-భర్తృతమోమిత్ర-సామాన్యకర్తృసం-జనితుజనుచు।
 జెప్పినపట్టుట-జింపిల్లకనుసేదు-పుట్టింటగౌతుకం-బుననెసంగు।
 భర్తీచేవిదా-పతిపూజకముసత్వ-తవ్రతాత్వవిశేష-ధీశాల।
 వైసల్పముమమ-వ్యాకతనేలెన్న-విధినిగాంచితేనీదు-విభుడుగొ-
 న్నితే॥ దినములేగినపట్టుట-దీనవృత్తితోడజనుడెంచినినుగూర్చి-
 తోడనెనియు। గానజనుతండ్రకడకున-జ్ఞానవిభునకృత్యములుదాచు-
 టెంతయు-గీర్తిసలితే॥

మ॥ రమాణీమక్తిశ్రీసతీశుడవుడా-రాకేంమబింబాస్యకీ॥
 ' క్రమమొప్పారవచింబితత్సతినివే-డక-కదానుతోడ్డెచ్చిత॥
 ద్భ్రమరాఖ్యన్విలసిల్లుపత్తనబహి-త్రాప్తంతంబునొందించిత॥
 న్నుమొరంగకహారియంతవిప్రసుతత-న్దుంగన్నవారింటికీ॥

ఉ॥ తామరసాపుష్పస్తగిరి-దాపున కేగెడి వేళగోవులు॥
 గోమునగన్న లేగలను-గూర్చుకొనన్వడి గేళ్ళుదాటుచు॥
 న్నేమరుభారవంచిడెడు-వేళ్ళుగావలికూయుచున్నగ॥
 స్థాపముజేరువేళనల-నొయ్యలిచేరెనుపుట్టినింటికొ॥

మ॥ జవసాంతంబునసాంధ్యశ్రవ్యపువిభు-వీర్పంగనూహించితే॥
 కువతోగేహవితది-కాతలమునక-గూచుండిగాయత్రినం॥
 స్తవముంజేయుచునున్నతండ్రికినను-సాకరంబుగావింపుచో॥
 నవనీదేవతుమలుగ-పాటుగొనిద-య్యంబంచుయోచింపుడు॥

తే॥ భీష్మవిశ్వాత్మాగదంష్ట్రసంపీడితాత్మతనువికంపాప్యయమానవా
ర్థకపుదనువు। తోడవిప్రుండువెనుము-దాదుమనము। గలిగెను

జెగ్గడిల్లిక-నవమొసిప్పి॥

అర॥

చ॥ పరియలుచారు నిత్తమల-పారుమనిబ్బి మొప్పు నేపితో
తురుపతితోడ నేడతిరు-రూపాలవృత్తి నహానా-రొడయి
చిరువగు వేళ నేగెనది-యెన్నగనిక్క-మయాబడంతలేం
పరివలెనివ్వదీపటువి-భావరినొంటిగరాబనే మోకో॥ అర॥

క॥ రిత్తగచిత్తభ్రమననుద్రోతుకొనియె గాఢవిడ్డ-హృద్వైశియై
చిత్తేకువెంటబడియిల్లుడెత్తెరగునహమ్మనొంటి-నినుపిడినిళి॥

మ॥ వృకభల్లుకవరాహముఖ్యగము-వ్విభాగితఘోరాటక॥
వికటప్రాయతమెల్లచోనభయసా-క్ష్యిరత్నమీవిడ్డని
ద్రువకటాధ్వంబుననక్కటాఁబుపుడట-న్బ్రాణేశుఁగ్గ్విడితా
నొకమస్సెలయోజనేత్రిగతిరా-నుద్యోగముజేయునే॥

తే॥ తండ్రియారీతివిడ్డకా-వనితలంపుచుండదనుజాతపిల్వఁ-పుండుతఁ
కు॥ మారికనుగాంచిభయమువిస్తయముమించుభ్రమజనింపగనక
నొంచి-పల్కెఁగట్లు॥ అర॥

ఉ॥ రాజితకీర్తిథామవిటు-రాత్రినొకర్తవు-భర్తాసిపి
భ్రాజితరాజహీననిళి-భంగివచ్చుటచోద్యమయ్యెనో
రాజనిభాన్యనీవిభుజు-రాడతదెచ్చుటనుండెనమ్మకొ
మ్మాజనముల్ హానింపనభి-మానమువీడుటమేలెగోలకు॥ అర॥

సంగళవతినీపతినిసంగతిచావిడిచియెంటి-జనెనొలేక॥
బెంగడిలినివెయ్యతనిసంగతిచావిడిచిని-జనుదెంచితివో॥

క॥ భయమేలనుడుపుమింతులు! ప్రియుల యులు భర్తృమగునె- పృథవీస్థలిదూఁ
 స్మృయనలు పునకులగనులొగినయమారగజాడవేయ- నగనూతు
 రనెక॥ ౨౫౩

శా॥ జేజేల్వెచ్చనదింపెదన్వనుమునా-జీదేశుహోయయ్యని
 ర్వాబుండూర్జితంధిధర్మచయదు-వ్యక్తానుకంపొల్లని
 దాద్రాశీవాక్రమనిమానిమూర్తినును చార్త శ్రామిచ్చి ముందున
 న్నాజీవేశ్వరంబెల్లుపీడులతిజా-యంజూతు నేనేక్రియక॥ ౨౫౪

ఉ॥ శ్యామలవణక-దేహంజల-జాత్రుహరికబరమేశునెమ్మదిక
 నీనుమునన్వజించెమమ-నీపడునాపతిసన్నజూచిప్రే
 మాహృతమొల్క-బల్కెను మాంగినుహటివిదుప్తమాకామం
 దీమగుదాతపాదులకు-నెల్లసహింపుదురాగడంగితో॥ ౨౫౫

చ॥ మనముగలంగుచున్నయది-మానినిన్దను నాకునిప్పడీ
 వనిశభృశప్రయాణముమ హర్తిని గాల్పడరాగమోపవిం
 కనుచనిపుట్టునింటనుప-శిస్థితినుండుముసామ్మ నేగృహం
 మనకిపుడేగివచ్చునిను-భోగవిధిగొనిపొయెడకదక॥ ౨౫౬

క॥ లంపటపడకనివిభుడనుకంపన్వచియించియూరు-కడదాకననున్
 న్దంపన్వచ్చితినిహార్తింపుచునుతసెప్పె సాధ్యశీలముడువకక॥

క॥ ఆనితండ్రికినయ్యవతిజనమణిసర్వమునుచెల్పి సత్కరించేనిం
 టనునివసించెనుయనికృష్ణునిసతికొగినారదుడువి శుద్ధతజలిపెక॥

మూలము|| రవికులకన్దిసోనూ-రమ్యకర్తి ప్రణామూ|దివిజవినున నామూ-దేవ
తాసాన్వభామూ| భువనభయపిరామూ-భూమిజానందసీమూ| కవి
నుకగుణధామూ-కౌతుక స్వాంతరామూ||

౨౫౯

గద్య— ఇతి శ్రీమత్పితామహకరుణాకటాక్షపీక్షణ ప్రస్తావనంబుక్తుమితా
ధరుంధర పద్మహాస్యాస్వియాత్రేయ-త్రియస గోత్రపవిత్ర
బాపూడి వెంకయ్యాపూజ్యపుత్ర సంజీవరాయ
పాపాధేయ ప్రణీతంబైన శ్రీకృష్ణమురళీమహాత్మ్యం
చిను మహాకావ్యబుగంతు ప్రథమాశ్వాసము,
శ్రీమత్పితామహార్పణమస్తు.

శ్రీరామచంద్రాయనమః.

స్వితీయాశ్వాసము.

ఉ|| శ్రీవసుధాతనూజపరి-సేవితపాదపరావరాత్మభి|
ద్భావసమగ్రకీర్తిధన-భవ్యగుణాభరణాధురీణరా|
జీవభవాదివిజయరసు-జీవనపావనసర్వలోకవి|
ద్రావిణరావణాసురవి-దారణభక్తవిపన్నిచారణా||

౧

ఉ॥ నారదుడిట్లురుక్మిణికి-నచ్చినభక్తి దోహద్య జేవకా॥

మారిక దీప్తి కన్పడిర-మానతిభర్త చెడల్పంకికా॥

జేరినిజేశుపై నెవము-జేర్పకదండ్రున నంబుసమ్మదం॥

చారవచిం చెనంచు జేలు! వారగబల్కవచిం చెవెండియ కా॥ ౧

మ॥ అనసూయాదిమహావక్త్రతలక-త్యాశ్చర్య మేపారున॥

ట్లునిజాంతోన్మనవస్రేగా యాపరితశ-మైచ్చెట్లుకదదాం॥

గనయా శ్రేకునిభక్తితోడవిలస-తాగుణ్యమూర్తి నేసనా॥

తనునచ్చిత్తుఖరూపునన్యయుహరికా-ధ్యానింపుచుండెదగకా॥ ౩

మ॥ నిరతంబులవాసినిశుహరి-న్నరేజవత్రాయుగీ॥

ర్వరసంస్తుత్యసమక్రశ్యత్యుబరుని-ర్వాణద్రవ్యం నూర్చియ॥

త్తురుజీరత్నమునద్రవ్యత-బులుసము-ద్యభక్తితోనేయుచుకా॥

ధరదేవాళినిదమ్మగాపులని-త్యంబోలిపూజింపుచుకా॥ ౪

క॥ సంపూర్ణభక్తి సనుదినమింపారగనప్పయోరు-హేతుణనతనై॥

లింపావనుహరినుర్వినిలింపావలిదమ్మనుజికి-లీవార్కనలకా॥ ౫

మ॥ స్తరవిద్యేషుమశుభజేహరుచిమి-శ్రశ్యామవన్ధాంచిత॥

స్ఫురదద్రీంద్రతనూజశృప్తికొరకై-భూజేవతానేకసుం॥

దరులకజంకనపుష్పకుంకుమహరి-దాల్రికచేలాద్యలం॥

కరణద్రవ్యసమృద్ధిచేశుభదలం-కారంబులదమ్మచుకా॥ ౬

తే॥ రింభణంబించుకయులేని-రీతివత్తు! లోడరిమణియప్పస్త-లోచనుకృ॥

పావజోక నాదుఃఖసం-పత్తి చేననూనతరభాగ్యసుక్రేయ-మూనబ

డియె॥

ఉ॥ నిన్ను హరిచర్యమనీ శ్రీభక్తసమగ్ర గుణాకటాక్షున ।

పల్కి లభించు నిష్ఠాముఖ బద్ధుల తాత్పర్యనిగూర్చి విప్రులకా ।

దత్తమనీకదంబమును బార సమ వానలాచారపుడే ।

మత్తలపాలుబొందక నమమృతతాజ బలిభక్తి నుండెడికా ॥

౮

హ॥ నవలాపింఢెపవిత్రధర్మ మనయ-న్నాభీకవశాక్షిభా ।

క్రిపిదాగంబు బూని యాగతీలన-జ్ఞేపనభావంబులం ।

విషయచ్చాచులకన్యతలబొసగు భా-కా విష్ణు సేవింపుచుకా ।

నివసం నెకదనపుష్పంబున దు-ర్నితండు దానతటకా ॥

౯

జా॥ వాపికానీర మగ్రోబుని-మన-వ్యానాక్షిశీషకంబుమై ।

గోపా వేశతగల్లువైదియనుగా-టూటప్రవేశంబుగ ।

మృషామృదువుచువచ్చిచిశ్రమగతిని-గ్ధానుస్యమార్గంబునం ।

నాపాచాన్యకుడెంతయేనియుమన-స్తాపంబు లేకన్దనెకా ॥

౧౦

ఆ॥ రమణివామనజపు-రప్రవేశము జేసికన్నచారిమనికి-నున్నవారి ।

జన్మవా-తోడ-జేరికొన్నిదనంబులుండెనింటబొలను-తిండియగుచు ॥

సీ॥ లభ్యంబుగానిన-ల్లక్షణాన్నాయంబు-దుల్లభభ్యకులజుల-తోడబొత్త

గలజంతుకోకియో నులయంకుసంభవం-బైనలభ్యముగాని-యక్ష

విప్ర కన్యకోద్వాహంబు-గలిగిచుఖంచుట-మొదలుగాగలకార్య-

ములనుపొంది యును వెండియునచున్న-మధువీడినిజకులం-బైనపు

ల్క-సమశ-మందుగలయు ॥ తే॥ జాడపరికింపచునుజరి-తు-నత్తపః

ప్రభావమునయోగియయ్యని-ష్ఫలమహీ-ను ఖానుభోగులగలభ్ర-

ము-వెనపగిడిదోచెకధివారితత్పవనే-తోయజాక్షి ॥

౧౧

క॥ నర్మిలి బాంధవులౌననదుర్మకుడుగుమాలడో విక-గూఢ్యతరస్వే|

కర్తానుగక్తుడయిదుఃఖి-ర్నంబులు సేయుచుండె-గడక తొనింటక॥

తన॥ ఘనుడితండనిబంధువులగ-గౌరవేంపగనన్నలుక॥

జననియొకజనకుండుమిక్కి-లి-సంతసిల్లుచునుండగక॥

జేనటిమాలకుగొంతగాలము-దెల్వ మొప్పగనుండునం॥

తనువిపద్ధశనొండుగల్గెను-దైవయోగముజేనటక॥

౧౪

చ॥ స్థితిమతివిన్దున్నక్తి-శేవ-తీవ్రతలకద్విజపండితాన్ధులక॥

వరకవులవ్యహతితులనె-వండునుదంబునడిట్టిగూఢ్యము॥

ల్లారగితిరస్కరించినిను-ముట్టినగొట్టిననాడువహ్నిలో॥

దొరగునమిత్తుయోయనగ-గ్రుళ్ళుగదాసహబంధుడైతీతిక॥

౧౫

చ॥ తిమిరమజాండమెల్లనతి-తీవ్రతజుట్టినమాటికి-మాలవే॥

లమునకునల్లబ్రాహ్మణకు-లఘ్నుడజొచ్చినహేతువన్నిక॥

ల్పమనవిషూచిజాడ్యమున-పారముగాబ్రభవిల్లిశుష్క-వృ॥

క్షమయవనంబుగాల్చెడుగృ-శానునిభంగినశేవజేసినక॥

౧౬

తే॥ చేటుగాలంబుదొడరిసం-యాటలాడునట్టులనిషాదపాఠైవం-దట్టిమా

రి॥ మసలివడిమ్రుంగెనచ్చటి-మాలకులము॥ పొరకచేనూడ్చబడున

ట్టి-పాలముపది॥

౧౭

చ॥ సుడియలమారిమారియల-త్రుద్రనిషాడులయందువృద్ధులక॥

బుడుతలనింతులక॥ మగల-బుట్టినవారలలోనుపిల్వశే॥

గ్లుడుగగ్రమింగెజేరినఖ-లుండొకరుండెడబోవుడంతనా॥

తడుబెగడ్డొందుచుకాదెసయు-చప్పినవీరడిపోలెనుండుచోక॥

౧౮

ఉ॥ ఖండజగంబునొక్కడన-ఖండయశుండుమృదుండుగాల్పను।

ద్వండతరాగ్నిలోచనము-దారతఃపిప్పినచోప్పునల్లమా।

లంఘనసించుబల్లకన-లంబుదగుల్పడికా లేదొల్లిటికా।

ఖాండవనంబుదగ్ధమగు-కైవడినొకట-ముహూర్తమందునక॥ ౧౯

చ॥ బుధులగలంచుమూఖులగు-బుద్ధులనీచులకల్పసాహ్వయాం।

బుధికినిబారముకొగలదె-పుల్లసరోరుహనేత్రితత్పయో।

నిధిబుధగహికాతంబనెడి-నిర్భగవాడఁమున్నవించికి।

ద్బుధరిపులకదదాఘమను-భూరిజలంబులనినక-జేయజే॥ ౨౦

క॥ పాండుగవేదముజదివితి|నెందేజరియించినుఖము-నేబొందెదనం॥

చందండుదిరిగిబుధసుత|బొందెనకట పంబునుడల బూన్పకయున్నే

చ॥ దెసచెడిపోన్నృశానజగతింబడియుండువిశాచముట్లన।

పునులతెగారికొంపలొక-పట్టుగ నెంచివసింపనయ్యవికా-

బనుమముగాగనిచ్చెనటి-భాపివిదగ్ధమనొందుహేతువకా।

ముసరిననిప్పుదప్పకొని-ముంగిలిదాటిపరుంగునన్సతీ॥ ౨౧

క॥ దవ్వేగియపుడునీచుడు|గ్రొప్పుడిగినపాముబోలె-గుండుచునికనా।

కెవ్వరుదికటనియారిన|దివ్వెపుకలబంబనంగ-దిగులుననిలిచెన్॥-

తే॥ రుక్మిణీసతియపుడద్దు-రూహ్యకర్తుడొకట-చోనిల్పిడుఃఖలు-చుండదల

ను| దాటిపండుడిబడినట్లు-దహనుబారి|ధృష్టివచ్చిననీచుక-దాగిచు

కరచె॥

౨౪

మ॥ అసలజ్ఞానలకోడిమూఢుడుమహా-వ్యభ్యంబుబోజారికి॥

ల్చినచోట భుజగంబు రేగివడిగా-సింబొందగాలందివీ!
కినయంతన్నిసమంతిసామ్యసిలికా-లేలాడకన్ వాడునో!
టనుజొల్లు ల్సెలయేర నానురుగుతో-డన్జారభూమింబడెన్ ||

౨౫

మొలతధరిత్రీజీవులకు-మృత్యువుదూరమునుండగప్తముల్!
యలవడి రేపొమాపొయను-నట్టులగన్నడుగానిపాణము!
ఘోలగవునున్నునుర్తులను-తొల్లిటిదోసమనేటిదన్దినే!
డిలబలురోగనూపముల-నేచనశీంపకనొందువేదనల్ ||

౨౬

౩౬ || కావునవానికిన్ మరణ-కాలమురానికతంబతన్నహా!

సీపిషణ్ణ గ్రవేదనన శించినచోబులివిష్ణువాయునుం!
డీవలబట్టలేడిగత-హీనుడుమృత్యువుదప్పిడెందమం!
దీవిధజింతనొందెబర-మేశ్వరికృష్ణునిప్రేమనుండరీ ||

౨౭

౩౭ || పడతిహుళక్కి-బందుగుల-బద్ధము-నన్నలుసున్న-కన్నవా!
రడకువ వారుపూజ-సుహృ-దాప్తులుకల్లపదాధామిల్లవం!
గడయ్యసృగాలశృంగము-సుఖంబుసుఖమ్ము-పురంబుశూన్యమె!
క్కడజనువాడదిక్కెవరు-గల్గుదురెట్లుదరింతునీవెతల్ ||

౨౮

౩౮ || ఏమియొనఱువాడనిక-నెయ్యెదిమార్గముబంధువర్తము!
న్ద్రాక్షుములేమిడయ్యెనను-కంపననుబ్రయిమారబిల్చువా!
రీనుహినెవ్వరింకనుని-లెక్కడనొక్కడ నైతిభూమిన!
య్యోనుహసించువేదమును-దోడ్దలి నేర్చితగొండిదుర్గతి ||

౨౯

౪౦ || గౌరవమొప్పవిప్రులుమ్మ-గాక్షి నొసంగిననత్తలోదరిం!
జేరిసుఖరిపలేకనఘ-చిత్తుడనైకలహించిభామినిన్!

దారుణకర్తృజంపిదురి-తాత్తుడనై యిపుడేమటంచున్ |

య్యూరుస కేగువాడజన-నుర్విసుపర్వులు గేలి సేయరే ||

30

చ || అనుచున్ బులగసుడాఖలుండు మదిని-ట్లత్యంతమై నట్టిచిం |

తనుగాసిల్లి ధృఃన్వహించితలచెక్-ధాత్రీసురుంబోలిప |

త్తనముల్పల్లెలునంచరింపుచునిఱ-తంకంబుగానన్తవా |

రినిజేరంజనువాడబోయినననున్-బ్రేమింపరేవారొగి ||

31

క || చనిఘనవిఘాచిజాడ్యంబునసతిమరణించినట్లు-బొల్పుగనినిపిం |

చినవారసహ్యపడిననుమనుషుడెయప్పురముతోంటి ముర్యానలతో ||

క || మునుకీరులెరుకపడికెడుధనమనివచియింపబడిన-ధర్మంబునస |

జ్ఞననుతమగుబ్రహ్మరపురంబునగల్గినపపులెతిగి-ప్రవరెన్ను ||

చ || అనుచునిషాదుడీకరణీ నాన్తదలంచిధరామరేందుడో |

యసబడుచిన్నెతోడనగ-రావల్లిగుమధుచుడ్వజాళిమ |

న్ననలొగిమున్నయల్లనుడి-నంబునుబొందుచుభోజనాదుల ||

ననియుచుబోయిపోయిమును-దానివసించినగుర్తుపెంపున ||

మ || భ్రమరాఖ్యన్విలసిల్లుబల్లెకపుడా-పాపాస్తుడుజ్జేరివే |

దముఘంటాపథినుచ్చరించుచుజనన్-గర్ధారణీదేవులె |

ల్లముదంబారగగాంచిమొక్కులిడిక-ల్యాణప్రశంసోక్తులొ |

పుమరన్దోటొగనివచ్చితచ్చుశురగే-హప్రాప్తివొందించుడు ||

సీ || అసమయంబునం-దాతనిసతివీధి-వాకిటనొల్పిడి-వాంతకాల |

పికిమొక్కు-చుభర్త-రాకడకనిభాసు-రోదయప్రభకునం-మో

దనుండి కిక్కిరించుకొనుచు - విధిమ హెచ్చాల్సిన - కలితను స్వాం
 తపం - కజముతోడ | రమణీగ్రక్క - ననుంది - రము జేరి ఖపాద ప్ర
 త్తొలి నాథక - ప్రభువును దక || తే || మంచిచనుడె - చునంతలో
 నన్దు గాత్తు | ధావన ప్రతి వాకిట నరక వింబునం స్తవ వ్యప్తి చేసెన్
 జాడ గాంచి పుని నిగను లేడిపో లె - ను - పొగలి బెదరి || 32

క || ఎడకవడి బిల్లు మనను | లుగ డువడి జడ పొడలు క డుగ - గుర్పడను మవుల్ |
 తడబడబడి మడి బడి పెన్నడను బొడను మొగ ము వెల్లు - నైదిల మూనె

చ || మనము నజింత సే సెనభి మాన మునకిని నిషాదు డిట్లునీ |
 ననితలిలా హతక విపిన - వాపిని జచ్చినది చుని వుండే |
 నునుచనుడెంచి నాడనిది - నూత్న రమా నతివోలెనిచ్చట |
 గనుపడు చున్నదా క్రియకు - గాలగతి న్ననకున్న దేమికో || 33

ఉ || చచ్చిపిశాచ గూఢమున - సంచరణంబొనరింపుచోలి నే |
 నిచ్చట కేగుడెంచుట గ్ర - హించి సతీహణి సాధ్య కావున |
 వచ్చెనొభక్తి నన్ను గను - వాంఛదలిర్ప గ లేనిచో వహి |
 జన్మియు వెండియు బ్రతుకు - జాడను నుమ్మల కెట్లు గల్గెడి || 34

చ || నేర్పుచోడదలవ - నిజ మెరుంగగనగు సేవడంతి భువి - హావతి |
 తాశిరోమణి ప్ర - కాశ మనీషయు | గాన బ్రతుక వచ్చు - గాధలడచి ||

ఉ || రాజనడంచి నేజనిన - రాజనిభాస్యతదోపలోగ్రసం |
 ఘోరమురిత్త బోన్మడయ - క్కఘనదీర్ఘ కనుత్తరించి తా |
 దాతగృహంబు జేరెనిది - తథ్యమయా సతినాదు చైయ్యల |
 యోతనతండ్రికి దెలిపి - యుండు గదాయది బాయు తెల్లకో || 35

తే॥ సుదక్షననుజూచిననుమరి-జూడకున్న దొలగిపోయెదమనీబు-ధుల్ల-
 దురికి జుట్టియుండిరితల పెల్ల-జూరబోయె॥ నేమిసేయఁడు నావిధి-
 కేమనందు॥ ౪౨

సీ॥ అనుచుజింతాకాక్రితు-డైవాడుముంగిటి-కరుదెంచుటయుసాధ్యి వరు
 నకెలమి నభిముఖంబుగవిశు-ద్ధాంభసాస్వతకల-శంబుచేకొనివచ్చి
 సద్విధానపుష్పార్పకంబుగమన-స్ఫూర్తినమస్కృతి-జేసితద్దాంఘ్రి
 కు-శేశయద్వ! యంబుబ్రత్రాళించి-యజ్ఞాక్షితత్తీర్థ-వతిభక్తీనా
 త్తోత్త-మాంగనందు॥ తే॥ గుతుకమిగురొత్త బోక్షించుకొనప
 దాబ్జయుగమునుదిసిల్చి వెసపోడ-శోపచార! విఘటనదికంబిక్కేల్లా
 గ-విభవినందిరప్రవేశంబుగావించె-రవణియంత॥ ౪౩

ఉ॥ అత్తయుమానుయొకరుదు-లాపులుబంధులుగూడిసౌఖ్యసం॥
 పత్తుబబ్బచ్చ సేయనల-పాలను డాసవ యోచితోక్తులక॥
 యుత్తరమిచ్చి తానుతన-యగ్గలికికామునుజేయఁచైయ్యిలిం॥
 దెత్తివదిం చె నేమొయని-యేచుభయంబొగిదక్కి-యచ్చటక॥ ౪౪

మ॥ తనసేవాపరతన సతీవణిసము-త్సాహంబుతోనుండనా॥
 ప్తనికాయంబనురాగయక్తముగసం-భావింపవిప్రుల్నడా॥
 వినుతింపకాశ్వశురాదులెల్లపుడుస-ద్వృత్తిన్రుమోదింపనం॥
 దనిపాదుండునుఖంపుచుండెనలవి-ద్యాధుల్బ్రవేష్టింపగక॥ ౪౫

శా॥ ఓశ్రీకృష్ణసతీలలామవినుమ-య్యోషిన్తల్లిముదం॥
 బాశ్రద్ధావినయంబులాపిలసనం-బాసద్గుణశ్రేణీయా॥

ధీశ్రేయోపిభవంబులూనియమభక్తితాంతులూనప్రభా
వాశ్రీశోభనుశీలమామలుమాహి-న్వస్థింపలేకెప్పుడుటా ౪౬

సీ॥ జననిలోపాముద్ర-పముసోమనస్యంబు-ననసూయపావశ్శివ-హృద్యగ
రిమ! టీతిభృత్యు-వారిక ప్రతిపావనత్వంబు-లెనిననుండిశీల-ల
ఘుకీర్తిప్రపినులేంపెరపన్ని-భప్రభాపిభవంబు-పూర్ణిమనాశ్చర-
ప్రమదసమత! జ్వలనాంగనాభి-ర్మలభావసహ-బృష్టి-ధామాస
మాపధీ-ప్రపాళిమంబు॥ తే॥ గలిగియప్పత్తనయన-భ్యాసననా
మృద్ధిబితేవసేయన-మైలతగాంవికలపత్రవతలాసిహాస-కాగ్రీ
మాజుట్టనంవిడితలయూమ-చుండ్రజగతే॥ ౪౭

ఉ॥ భృమికనప్పడంతిసహ-భర్తృకయైపితృవేత్తమంమర!
మ్యాహలభక్తిఃట్లుబరు నట్టదభాతునిమేటియధుంకెం!
దామరలాత్మవిల్పినిర-తంబుసమచకనసేయుచుండెనా!
ధ్వజులులుల్లసిల్లుచ-తమణిరుక్మిణీసన్తనీమిణీ॥ ౪౮

ఉ॥ అంతటగొన్నినాళ్ళకుని-తాంతసుగంధలతాంతవల్లరీ!
వంతనికుంజముగ్రఫణి-వంతమునాగతివవ్వభావరీ!
కాంతునిభాస్యశాల్యజ-గభామునప్పరిపూతవిప్రవం!
శాంతకుడైనపులగసున-శాత్యునిదుస్సహబీజమకటా॥ ౪౯

ఉ॥ ఈశునిచిత్రతంత్రవిధు-లెన్ననెరుంగదలంగద్రోయవా!
ణీశున్వతైనసాధ్యు-నగు-నేనతిమానపులెంతనట్టిదా!
నాశుకవాణిసద్గుణగ శాంతియైహరిభక్తినుండదుః!
భావివిగమ్యుటంచునొడి-గట్టెగదాహరిదుష్టబీజము॥ ౫౦

ఉ॥ ఈగతిగభాచిహ్నునతి-కేర్పడినక్రమమెప్పమానము।

ల్లూగగదద్ధరంబుకడుముమ్మగబీజమునాటనుసహం-

జైగురువేదనప్రదము-నైపొదలంగనెలంతనంతుకై।

రాగమునాంచుగావునకి-రంబుభరించిసహించుచుండెడిన్॥ ౫౦

క॥ అంతంబ్రసూతసమయంబంతంతకుడాయుకతన-యబ్బాక్షికిదు।

ద్దాంతతరగభా-వేదననాంతసమనెక్కుడయ్యె-నంభోజముఖి॥

ఆ॥ నెలలుపదియునిండి-నెలతనీట్లాడంగ॥ భ్రమరపురివాస బ్రాహ్మణోమః।

మంబురాశిపాలి-కార్యానలంబనబుత్తుడుదయనయ్యె-పాలెతిక

పుడు॥

౫౩

ఉ॥ చక్కగనప్రసూతికద-శాహములిర్వురకోలివెల్చినన్।

మక్కువతోడవృద్ధబుధ మండలికూడితమత్సవంబువే।

రెక్కనొనర్చిబాలుడుద-యించినలగ్నమునుత్తరాంగనా।

నిక్కువమాటవిల్చిరోగి-నేర్పమరకారసాహ్వయంబునన్॥ ౫౪

చ॥ పరసుడటంచుబాలునివి-పశ్చితులూకగ్రటవిల్వ నెల్లరుం।

వరుసనుమెచ్చిరాకిశువు-వర్ధిలుచోదలివండ్రులాఘ్నులుం।

బొరుగులుదాతముత్తువలు-బొల్పుగప్రేమిడనాడునాటికిన్।

బెరిగెడినంబులుంనెలలు-బెంపిడుచుండనతండరుగ్గుతన్॥ ౫౫

క॥ చిరుతనపులీలలెక్కుడు| మురపెల్లరకుల్లసిల్ల-ముద్దులబాలుం।

జొరపించుచుదనవారిని| బెరవారినినెరుగన్సాగె-ప్రేయసియంతన్॥

క॥ ఏడుంగడవగమెల్లన| వాడిలగూచుండనేర్చి-వరుసకవడిబా।

రాడుంనిలువంబడుమా| రాడుకబొరలాడునాట-లాగుచున్గుండున్॥ ౫౬

సీ॥ పొలతలక్షలకొలం-దులగల్లుజంతుసం- చయమువత్సగ్రాప- చర్య
 చహ్నా॥ ములతోడనొప్పన- కుక్కలములనన్నింట-బుం(స్త్రి)నమా
 ఖ్యల- బొడలబడిన॥ జాతిద్వయంబుచే- జగతిదత్తతుల- భూ
 తంబులభివృద్ధి-పొందుచుండు॥ నాభూతసమిళియం-చమరుమానవ
 భూత-వినిత్రేశ్వంబని-శ్రుతులుబలుకు॥ తే॥ నట్టిమానవకుల
 ముము-న్నజానిముఖభుజోరుచరణంబులనుబుట్టు-కారణమున॥ బ్రా
 హ్మణక్షత్రియోరుజ-పదజాలనగ॥ వర్ణములు నాల్గుపిలసిల్లు-వసుధయం
 గు

క॥ ఆవణ-చతుష్క-మునం॥ దావిర్భవమైనమాన-వావళిలోన॥
 భావింపసూచనణ-ములీవిశ్వమునందుగలవ-నేకంబబలా॥

క॥ ఆయా వర్ణమువారలు॥ శ్రేయోగుణబంధువర్ణ-శీలాదులూగి॥
 ధీయుతులైకనితమతమ॥ చాయంజతగూర్తురల్ల-జాతిద్వయము॥

చ॥ ఒక్కపురుషుండునొక్క-సతి-యొప్పుగ బెండిలియైనవారిల॥
 బ్రకటసతీపతుల్యనగ-బ్రస్తుతికెక్కుదురంగనామణీ॥
 త్రికరణశుద్ధిగానలస-తీపతులాత్మబరస్పరానురా॥
 గకలితులైరహించిభువి-గాంచెదరుత్తమపుత్రవర్ణము॥ ౬౦

క॥ అలసతిపతులిర్వురుస॥ తుక్కలసంభవులైనయపుడు-గుతలంబునద॥
 తుక్కలజులుకులీనులగుదురు॥ కులవృత్తంబైననుతులు-కుత్సితులున
 గు॥ ౬౧

క॥ సతికిక్షేత్రమనంబడు॥ బతికినివీజంబనంగ-బడునిర్ధరణిన్॥
 సతిపతులునేకతరమయి॥ జతపడశుభమగునువేరు-జతయశుభమగున్॥

చ॥ వనితకును పృథ్వీకోటికిటు-వంటివిచారము లేని యొక నం!
 గనుకలనెప్పుఘామినల-కాంతలీనిపి దేక్షింప గా!
 లినియగు వాడు మూలమన-లీన సచిత్తుడ సంగదాపరిం!
 చనుడుకడంగగర్వరకు-జంపతిభావముగూ ర్చెనకగటా॥ ౬౮

లే॥ గరితయన్నిప్రతనయది-గంతకీర్తినియను త్తేత్రసాధ్వీని-కాయపేద్య!
 చరితయగు వాడు కుటిలని-షాను డేహ్యధర్మధువీజుడగుగాన-దరళ
 నేత్ర॥ ౬౯

క॥ వారిన్వరకుదయించుగు! హూరుడువీజప్రభాస-మలినుండగుటన్!
 నారిమణితగ్గణచ! ర్యారతుడైమెలగుబుధకు-లాంకవిమత్తుడై॥

ఉ॥ కావునవాడునాడునెడ-గారడపుండరివచ్చిరానిభా!
 షావళిబలుగ-వేళజల-మానెడుచోదిన కాలమంచుగొ!
 మ్నావినువానిలీలలిల-మాలనినైయ్యలబోలియుండగక!
 వావిరిగన్న వారుకను-వారటవారలుసంశయించెడిక॥ ౭౦

ఆ॥ ఇట్లులనొకటిరెండు-నెలమిమూడును నాలుగు-యేడునీడు-పాదుకొ
 నగ! తోటిపప్రసుతుల-తోనాడువేళల! వాడుజేయుపనులు-వనిత
 వింటె॥

సీ॥ వికలభాండగళంబు-నకుమ్మగాజిననుంట-బొదివితాగొట్టుచు- పొంగు
 చుండు! రాలుప్రేలగగట్టు-కోలమూపురజేర్చి-మత్స్యభారంబనిను
 లముచుండు! వేల్పులకొల్వంగ-వేబలదీచనిపట్టి-చీమవీగలశలల్-
 చిరుముచుండు! మాలనేనటవార-మూలుమీరలుకాపు-ఁచికోక
 లట్లుదా-నల్లుచుండు॥ లే॥ నీచకృత్యంబుతీరి-నెరవనుపిద! మ

పతివ్రతయై యొప్పు-వానితల్లి. కాంచిన దిసంశయించిచింతించినం
చితంబు నేటులున్నదోయంచు-తల్లడించు॥ ౬౯

క॥ వాక్యవ్యదోచదేరికి నాకృత్యములరయు వేళ-నాటలబడివా
డే కార్యమునల్పినబుధలోకఁబుద్ధంబయగుచు-లోలాక్షిచను॥

మ॥ ఇటులన్తోన్నదినంబు లేగునపుడా-యేబ్రాసీకాబొట్టెకం
, తటినేడేక్షలు రాగనక్కులపిఘా-త్రేష్టుడాయూరువె
ల్పుటిచండాలకుటిరనాటిక సమీ-పక్షోణిదద్బాలకో
త్కటసందోహముగూడియాడజనుస-ద్ద్రాహ్యభాకత్యాగియై॥

ఉ॥ వేగినబువ్వబువ్వయని-వేగిరజెట్టిమెనంగివేగదా
నేగినహదబాలకుల-నెంతయుగూడిపెనంగివేళయు॥
గాగగృహంబు జేరనను-కంపజనింపగతల్లిపుత్రయెం
దేగితివన్నబద్ధులొక-యంపుగబలుగు నువాడురుక్మిణీ॥ ౭౦

క॥ దినదినమిటు ముప్పుటలజనుచుజనుడెంచుచుండ-జననికినగరీ
జననువ్విధిదెలుపగవినితనహనమునజింతదగుల-దలపోయునిటు॥

ఉ॥ ఏమియొనర్చుదాననఘ-మెయ్యదిసేసితినికొ-తొంటినా
బామున నేపతివ్రతశుభవ్రతమేనుహసించియంటినా
యేమహనీయమూర్తులకు-నెన్నలూనర్చితి నోడురాత్మనై
యేనువృతంబుబల్కితన-యిట్టికుపుత్రుడుగల్గెనాకిల॥ ౭౧

చ॥ కులజులగూడియాడడను-నూలతనుండడుశుద్ధవాక్యము
ల్పలుకడుహేతువెయ్యదియొ-ప్రకృతకర్తములెవ్వయోమడి॥

దలవగ నాపురాకృతని-తాంతర రాఘవలంబు నాకని
య్యలనుకుపుత్రరూపమున-నిప్పుఫలించిన జాడదోచెడిన్ || 24

ఉ॥ పిన్నతనంబుగోలెనల-విడ్డమడొడ్డతనంబులేకను!
తృన్నకృదాత్మధర్మముల-సంచరిలంబడినిందబొందువా!
డెన్నడు సద్వివేకమువహించిగహించునుఖించునా!
యున్నతకీర్తిశాలివిగు-లాండుచునుండియునొక్కడన్ సత్తి || 25

మ॥ నిరతస్వచ్ఛగుణాత్త విత్తయగునా-నీరేజవత్ప్రాక్షియ!
ప్పుకావ్యాప్తసరోవరంబునకసాం-పుల్లీరుపిపాగ్రంగనల్
పరమప్రీతినివోడరాజనితదాం-భక్తీలనుసాక్షియై
యరవోంకన్దలపూరకంభములతో-నేతెంచుచున్ దత్సద్ధిన్ || 26

సీ॥ పుల్క-సార్ఘ్యకులతో-బురడించవగిహూప-రాగసంచలశరీ-రంబుతోడ
రవణించునట్లుబ-రస్పరావభ్రంశ-సూక్తులబెనగెడి-బోధతోడ
గీత సావలిగేల-గీలించితనసంగ-దీలతో నాటాడు-లీలతోడ
నెచ్చెలికాండ్లత-నైచ్చగతంబనా-ల్పాడుచుగుల్మ-మ-పటినతోడ
తే॥ గ్రీడసల్పుచునొగిపివా-కీర్తిపాలకాపినిగూడిపటుమక్షి-కా
రవాను! కలితదుర్గంధమయవశు-ఘ్నకకుటీర! వాటికనుయున్నపు
త్రుని-వనితకాంచె || 27

కాంచినయంతజిత్రమున-కాకుపడకాడనుకొనవలంబులే
గాంచినకన్నులట్లతిప-కారదశన్వేసన్నిష్టగోడజి
త్రించినబొమ్మవోలెయువ-తీమననిల్చిదురంతడులిఖిరో!
షాంతచిత్రయైచురియు-నాత్మజుగాంచితృప్తిప్రసక్తితోన్ ||

ఉ॥ ఓరిమ గాన్మయోచెనటి-యోరి కులఘ్నకృతఘ్నయోదురా।
 చారవికృప్తజన్మఖిల-సంగతిపీడితురారసీకనీ।
 కూర్మజనానుకూలమొన-గూర్చెనెవన్మజాడక్కటామునుకొ।
 బొరులుజెప్పవచ్చుచు-బలిగపుడేగనుగొంటినిక్కముక॥ ౨౦

చ॥ ఆనిపతుడాయబిచ్చితనయాద్రుహితాన్వయమండనుండవ।
 య్యనునిరతోగ్రకల్పపన-హూదరులోశ్వపచాధమార్గకా।
 లినిహితవృత్తిగూడుబయి-లెస్సయెయంచులతాంగిదేభుజం।
 ముననెగడొందుకుంభగతి-పూతిజలంబలవానియాడలక॥ ౨౧

ల॥ క్రమమిందిచెంప-గొట్టికేగ్గొనివెండియునుతటాకిమునకుజనిపడంతి
 కొడుకుస్వేమేలుగుణవంతుగాజేతువంబుజాక్షయనుచు-నాన్మ
 బొగలి॥ ౨౨

పీ॥ తానునున్నాకయై-తనయునిదశ్శరీ-వరచాలిబరిశుద్ధ-వపునిజేసి।
 చనునొప్పునిజస్వహం-బునకుదోదొగివచ్చి-మిఖ్యాద్ధిపీచికల్-క్రమ
 శ్చనడచి। విలసస్వసన్నిత-విహరించుచునున్నహూ-చితకార్యయి
 లనెల్ల-జేసినాటి। రాశ్రినేకాంతవి-శ్రాంతశయ్యాతలం-బునభర్త
 తోనుండి-పొలకెఱికి॥ తే॥ నగననుస్కృతిగాదించినగుమొగం
 బుతోడవృషువాక్యఫణిగ్ర-స్తుతియొనర్పి। భక్తివినయంబులకు
 నాట-పట్టనాగిబడినవదితోడకల్లని-పలికెనపుడు॥ ౨౩

ఉ॥ తావకభావపంకజప-ధారనమానుచునెల్లపొద్దుసం।
 జీవనమొందుతేటినయి-సేవయొనచుచునున్ననన్ననీ।

భూవలయంబులోనబడి-పూణకృపాన్వితకృష్టిబ్రోవగళా॥

దేవర ౧౦౮ తేక భసు-శీతర శేఖర నామనోహరా॥

౮౪

అ॥ సతతిబతయెసకల-వ్రతవయదీధాగ|మములుదానధర్మ-కుహిమలనుచు
శ్రుతులుబలుకుగాన-శుభదండవీవెనా|కెన్నిభంగులరయ-నిలనధిశ॥

క॥ జడనుత్తిగానమముమీ,యడుగులెదనునిలిపిసంది-యంబుననేనొం॥

డడుగదలంచితివయనా|యెడజిల్గు-గజాచి తెల్పు-దేదరుడిపోవళా॥

సీ॥ సకలవేదములకు-జన్మభూమికడైన-పరమేష్టిముఖమున-బ్రభవమొం
న॥ బడినసద్రాప్తాక్షణ-పరమాన్వయాంబోధి-జగయించునధ్యశ
శ్చంద్రికాన్వి, తుండగురోహిణీ-శుండననామ్నాయ-కళయిక్త
ముగదాము-గ్రాంబడిరి|మాతంద్రివంశస-మగ్రంబువిశదంబు-గా
నుమీకిపురి-గానబడుచు॥ తే॥ నున్నయదియేకదావిశు-ద్ధోరుక్తి
ర్ను|లైనమీకునునాకును-యబ్జభవుడు|దంపతులహట్లజతగూఢా-
ధరణినందు|కేనుసంతోషిస్తెయున్న-గాననధిప॥

౮౫

క॥ అంచితముగమనకిపుడుదయించిననుతుడాత్మధర్మ-హీనతభూమిక॥

సంచరిలనెద్దికతమే|సంచితమో తెలుపునుధిప-సంశయముడుగళా॥

చ॥ అనిసతిభర్తకంబుజభ-వాన్వయధర్మవిరుద్ధచర్యలం॥

దునజరియించువాత్మజాన-దుక్రియలెల్లనుతెల్పినాధవీ॥

డెనసినవంశధర్మపరి-హీనతనుండునొశుద్ధుడైనుహిం॥

ఘనతవహించునోయితని కర్మలుతొల్లిటివెట్టివోకదా॥

౮౬

క॥ భువిసర్వజ్ఞతమియం॥దవిరళమైయుండుకాన-ననుకంపనునా॥

రువివేకముడుగమీరలు,వినరంబుగదెలుపునుచు-వేడినయశ్చడుకా॥

సీ॥ సతిపతివ్రతశాంత-సద్గుణనికాంత-యగుదీని కాన్తీయమైనకులక!

లాపముద్వైలిన-గోపవంబుచును- నెంతేనియ బ్బివా-దెంబుగన
దు॥ కులవర్తనస్థితు ల్భూర్విదేవిపింప-సాధ్వీలలావాని-శ్వలకనర్హ
మాలించిబ్రహ్మప-దావలంబనచిత్తు- డైనయోగీంద్రుసా- వ్యమన
యపుడు॥ తే॥ పడతిసేద్యప్రయోయంశి-భక్తిపదక॥ సేవసేయ
చునారాత్రి- బోవగడిపి॥ వేదినంతనలేచిరు- శ్చేదనాత్మచిత్తమై
యింటిపనుల్లు-జేసిమరియు॥

శా॥ అవేళకహరివాసరంబగుటన-య్యబ్జాక్షిలక్ష్మీశునిక॥

భావాబ్జంబుననిల్పిసంతతముద-త్పావాక్రమల్పిర్నలం॥
పై వెల్లాండెడినై జభావనయ నా-భ్యాతైకచృష్టికవిత్॥
త్రువై రాగ్యములూతెగాగనుచుస్వ-చ్ఛసాన్వితపద్మంబుశా॥

క॥ గృహకార్యంబులనెల్లచు॥ సహసంబునదీర్చి వేగ-జనివిచలాంభః॥
సహితాంబుజాకరంబున॥ పిహితస్నానంబుజేసి-వేత్తను జేరెక॥

తే॥ మందరముజేరియబ్యోజి-హాథవాంఘ్రి॥ యగళమాత్మనుగీలించి-యు
క్తమైన॥ వాసరంబిచ్చిహరి-వాసరంబు॥ గాననుపవాసముండు-
కార్యమనుచు॥

క॥ హరివాసరముపవాసము॥ హరియించుచుబాపచయము- హరిసాయు
జ్యు॥ విగుహండుననుచునాసత్తిస్మరియించుచునుండియోజి- స
కల్పిచెక॥

ఉ॥ కాయమనిత్యవస్తువహ-గావిసేధువిదీనినమిను॥
శ్రేయముబాయుపాదుల-రీతులుగాంచనెవారిబుద్ధుద॥

పామ్రయముపాయచుంచుకొని-పండితులందురుగాననేనుచుః॥

భాయితనంబునై నయిది-గాల్చిశుచిన్విమునేడెహించెదన్॥ ౯౬

క॥ మరణంబెప్పటికైననుస్థిరమంచువలంబితన్వి-చిత్తాజ్ఞమును॥

స్థిరముంచితండ్రియడుగులకిరవొప్పనమసగరించి-యట్లనిపలికెన్॥

ఉ॥ శ్రీసతిభర్తచాదసర-సీరుహసేవకులైనవారికీ॥

వాసరమెన్నతండ్రిహరి-వాసరమాకదనేడుశ్రీహరి॥

ధ్యాసనుయుటమేలనుచు-నార్యులుబలుగుదొరట్టిల్లభము॥

భ్యాసమునాకులేడుకద-యవ్విధికేనితరానునక్తిచేన్॥ ౯౭

ఆ॥ ప్రొద్దుగడుపువాన-భోగీంద్రశయనుపై॥ జిత్తముంచినేడు-చెల్వమును

ర॥ నుచితభక్తినున్న-నుపవాసఫలముచే॥ కొనుటకేనుమిమ్ముగూర్చి

యిపుడు॥

౯౯

తే॥ కొన్నిప్రశ్నలుతెలియంగ-గోరినేడు॥ యశుగదచితసవికరు-శార్దూలకృ-

ష్టి॥ దెలిపినాసంశయములెల్ల-దీర్చిప్రోవు॥ వాయ్యనగున్నఫలమం

చు-వాయ్యతండ్రి॥

౧౦౦

తే॥ చారుచామికరములోన-సంభ్రమమః॥ గరుగుచోగల్గవనిదింత-గలయ

గాంతి॥ హీనదుర్వణమైనప్పు-డేక్రియనది॥ పుడమిపరిశుద్ధస్వణ

మై-పొదలుతండ్రి॥

౧౦౧

తే॥ సదనకారోపయక్తకాం-స్యాదిపాత్ర॥ పటలినోగిగుక్క-ముట్టిన-ప

నులకనుప॥ యోగదశగల్గనపివెండి-యునుసమస్త॥ కార్యములకేక్రి

యనుశుద్ధి-గాంచుతండ్రి॥

౧౦౨

శే॥ కలివికారోగ్రవిభ్రమ-నిలవిజాతిః పూరుషస్త్రీలకుద్వాహ- పూర్వక
ముగి దంపతీభావమమరుచో- దానిదెలసి నష్టడవ్వారలెట్లుశు-
ద్ధాత్తులగును॥ ౧౦౩

శా॥ ఈసంప్రశ్నలకుత్తరంబిపుడునా- కేర్పాటుగాదెల్పును॥
చాసాధ్యమణివేడబ్రాహ్మణుడుతో-పాయత్తచేతసుగడై
యోసోమాస్యత్రిశుద్ధిగాదెలుపను-ద్యోగింతునత్యంతశ్రే॥
ధాసక్తిక్షమలాందివిన్దుభవధీ-యప్రశ్నశుద్ధార్థముల్॥ ౧౦౪

క॥ రయమివడిగినప్రశ్నత్రయమునకుఁదనయయుత్త-రంబగునొకశే॥
క్రియకలదడివినుమనల క్రియసుమ్మాయంతకన్నక్రియలేదమ్మా॥

ఆ॥ సర్వభక్షకుండు-జ్వలనుండుయజ్ఞేశ్వరుండుపరమపాప-నుండుముట్టిన
పుడశుద్ధిబాండు-నఖిలంబుప్రకాశయగ్నికర్తకన్ననశ్యమెద్ది॥

చ॥ అసజనకుండుదెప్పువిన-హాషణసమన్వితదిత్తయైరమే॥
శునివదకంజయగ్తమువి-శుద్ధహృదాంబుజకన్తికాంతరం॥
బునదగఁల్పిమానమున-బూర్ణసమాధినియుండుయోగియో॥
యననొకచోన్వసించెనుశు-భాంగివిదభానృపాలబాలికా॥ ౧౦౫

క॥ అనిదివిమునిపల్కు-చేనిల్లనియెన్వెండియుదదాంబు-జాక్షిహృషీకే॥
శునిదివ్యపదాబ్జద్వయమునహృద్భృంగంబునిలిపి-మురియుచునంతకా॥

శా॥ నిశిగాగోగృహకృత్యముల్ యుచితతా-నేర్పొప్పగాదీర్చివే॥
స్వశరీరబునలంకరించుకునిశ్వ-శ్వభృక్తిసంయుక్తయై॥

పశివాడైతనూజుతోబలిహితా-ప్రశేణితోనామయి।

స్మృశులైమూల్గుముసశ్శతోడశయనిం-చెన్నేహమందానిశ్శి॥

సీ॥ అంతనాబాలవృ-ద్ధాదిగానెల్లరు-నిద్రించుచున్నెడ-నెలతలేచి।

గృహమధ్యపరిశుద్ధ-మహిఃబద్ధానన-స్థితినిగూర్చుండిప-క్షీంద్రగమ
ను॥ నెదజేర్చివేబహి-రింద్రియోద్యోగంబు-లడగించినంచలి-తాం

తరేంద్రి యంబులునాలుగే-కంబుగానొనగూర్చి-దానిభూమి
భ్యవ్ర-థానసీమ॥ తే॥ నుంచికామాదులనుస్స-డింజిక్కొడుకు।

కలవడునికృష్టకృత్యంబు-లాత్మకప్పు॥ డప్పుడునుదోవనవివేగ-దప్పు
దోచి॥ కేవలబ్రహ్మనిష్ఠతో-దేవిమరియు॥ ౧౦౦

క॥ కనులరమూసిబహిస్థితులనురోసిశ్వాసలుడిపి-లలిమారుతముల్।

ఘనమగుసుషుమ్నచక్రంబుననిల్పిముముక్షువనగ-బొలతివసిం చె॥

తే॥ దీపకలికప్రకాశమం-దావడంతినిర్గుణబ్రహ్మకళయందుశ్చల్చిప్ర।

భావకలితాత్మకళజేర్చి-భద్రదృష్టిగన్తయావస్థనుండున-త్తరిలతాంగి॥

సీ॥ కమనీయమణికిరీ-టముకాంతులాశాంత-నదనంబులకుదీప-చయముగా

గ॥ భుజచతుష్టయమందు-బొదలుచక్కాదులు-భక్తకావ్యప్రద-
ప్రభలుగాగ॥ వక్షస్థలాంతరా-వాసకంధిజచతు-ర్థశలోకభాగ్యప్ర

దాయిగాగ॥ స్వర్ణవర్ణాంబర-ఛన్నాసితేశరీర-మర్ధిసప్తాభిక-బ్లంబు

గాగ॥ తే॥ మెరయుజరునవ్వుతోడబె-గ్గురముతోడ॥ హరినూ
పురకటకాంగు-శ్లాదిదివ్య॥ భూషణావళితోడన-ష్టాంకకప్పుడెదు

టపాతూత్కరించెల క్షీశ్వరుండు॥

దౌత్య-రించినిజన్మగ్రీవతామృతమతివప్తైసు-వృష్టిస్ఫురణా
బోక్షిం చెనుకృష్ణునికంజాక్షీహరిప్రేమభక్త-జనధనముకదా॥

శ్రీతాంగరుచిప్రభల్లిశలసాం-పారంగమోలకలస
శ్రీతాంతివివేకచిహ్నములతో-శశ్వత్సమాధిస్థితిక
శ్రీబ్రహ్మముగాంచుచుండునలత-న్వినాంచిమాధుర్యయా
శాశ్వత్కోమలనూరడించుచువికుంతస్వామిపలెన్వడిక॥

స్తానీనిప్తన్విడికొమ్మానీనుదినిబొదలు-గోరికలికనై
మామ్మయెసగెదనలసితివమ్మాననుజూడవిప్పు-మమ్మాకన్నల్॥

భగవంతుడివ్యధిస-మాదరణాయతసూక్తులకలతాం
నిదగనూరడింపఁచి కేవలవస్తువుగాంచువాంఛలోక
సుకనులంతవెల్పులికి-గ్రమ్మరద్రిప్పిపడంతిమెల్లనక
సులిరఁపిచూడసము-ఖస్థలిదోచెరమేళుడయ్యెడక॥ ౧౧౭

నైజేష్టఫలప్రదాయకఁపహం-గాధీశవాహుండితం
చనిభావించినమసగరించిహృది నానందించి కేల్దోయివే
నుజోడించిలసన్నిధానఖనివే-గన్నట్టిదీనాళివా
నిమైజెంచిరహించిమిదివినుతిచెడన్వియద్దేవునిక॥ ౧౧౮

మాసతిలోల-సేవకావనశీల కరుణాలవాలశృంగారచేల ఛన్న
భగజ్జాల-సన్నతగుణమాల సుజనానుకూలయ-శోవిశాల భావజ్ఞ
హృదిభేల-భవముస్తకాకోల-దీనార్థినతపాల దివ్యసాల పంకశు
మోటవి-ప్రకరానలజ్వాల-నమితదిక్పాలయా-మ్నాయమూల॥

లే॥ సంస్కృతిక్షేత్రచేదాండ-ఛండశూలహస్తనిగమార్థతత్వప్రప- శ
స్థగుణగి॥ శోజ్వలశ్యామమూర్తిస-ద్యోగిహృదయ॥ చక్రపరివర్తి
దేవతా-చక్రవర్తి॥ ౧౧౯

మ॥ సమబ్రవోవన్ సయంబిదేసుమిజగ-న్నాధారమానాధపా॥
మనదామోదరకేశవాచ్యుతహారే-మాయాధవామాధవా॥
నిను సేవింపగనీస్వరూపముగనన్-నీకీర్తనల్పాడభూ॥
మిని నేనెంతటిదానమూఢహృదయ-స్తేలెంచిరక్షింపవే॥ ౧౨౦

క॥ అనిపలువిధములవినుతిం॥ చినమెచ్చిజనార్దనుండు-చిరునవ్వులఘం॥
గనువలెగనోతలోదరి॥ ఘనవతివీవెన్నగావ్య-కముగొనుమిదెదన్॥

క॥ కమలేశుడిట్లుబలిగనరమణియువినిదేవమాత్మ-రాకృతవరపు॥
ణ్యముననజాదులకొగిల॥ భ్యముగానిభవత్సర్వరూప-మరయలభించెన్॥

సి॥ దేవభవద్దివ్య-లేజస్సమాకీర్ణ-పూర్ణవిగ్రహమేను-పూర్వపుణ్య॥
వశమునగనుగొంటి-వరసుఖానందాబ్ధి-నుగ్నాన్తజలజ్నైమలయు
చుంట్టి॥ భవదీయదశేన-ప్రాప్తిచేనవవర్గ-పదవిబొందుదురంచు
ప్రాధనుతులు॥ వదియింపుచోసిదు-వరమూర్తిగనువెనక-వశము
లేనిహాది-వైభవంబు॥ తే॥ లేలనంభోజదళశేత్ర-నీలగాత్ర॥
రమ్యచారిత్రలసదిండి-రాకళత్ర॥ కోర్కులిడనీవచనుడెంచి-కోరు
మన్న॥ చోదిరస్కృతిసేయుటశుభముగాదు॥ ౧౨౩

క॥ భువనస్తుతనాకువ్వరనివహంబుయొనంగవచ్చి-నిల్చితివేనిన్॥
భవమరుసాయుజ్యముమాధవసత్కృపనిమ్ముమన్య-ధనమేనొల్లన్॥

చ॥ అనవినిమాధపుండలశు భాంగికినిల్లునుకొన్నసన్నదం॥
 బుననిపుడీవుకోరునది పొందదగుగుణవంతురాలవై॥
 ననొకమహంతరాయమలి-సంచలనిన్ను పెనంగియుండినం॥
 దునభనదీయ కామ్యకము-దుర్లభమయ్యది పాయునంకకు॥

శా॥ ఓయోషామణినీడు కామ్యమును హ యతగ్రప్తిమైనంజగి॥
 [చ్చేయోదాయకమైననిప్పటిభవ-చ్చేష్టాంగమీనీచసే॥
 వాయత్నంబుననున్న హేతువనుడు-ర్వారాపవాదాకుల॥
 ప్రియంబయ్యెను గాననీకిపుడసం-ప్రప్తంబుజుమ్మీయది॥

ఉ॥ ఇట్టినుకామ్యదేహమిపు-డింతినశించినమీదనొక్కటి॥
 బుట్టువుగల్గుదానవరి పూతవునైతుది కాలమీవున॥
 న్నుట్టుదువింకనీవుగడ నుట్టుటకిప్పుడెపూనునీడువె॥
 న్నుట్టివటింపుచున్నయది ముచ్చుర మృత్యువువహ్నిరూపియై॥

చ॥ అతివపతిత్ర శామణుల-కాగయనెందునుముక్తజీవసం॥
 తతిగలభర్త దేహసహితంబుగ నేకచిత్తిదహింపనై॥
 ప్రతిభవహిం చుటేమహిమ-భవతిపాదకమృత్యువంచుధీ॥
 చతురులుబలుగు గాననది-సల్పియశోధనమందుమీవొగిన్॥

ఆ॥ యోగవహ్నివలన-యోర్పుతోసేమయి॥ వేల్పుమేలుగనుము- వెలది
 యంచు॥ నింజిరేకుడనగ- నింతివెండియునమా॥ సూత్రయొసర్చిప
 ల్కె-గుతుకమమర॥ ౧౨౯

ఉ॥ సామజ్యవ్యధాదుతోలి-జన్మపుగృత్యములెవ్విపులగున॥
 స్వామిసనున్ భరింపగల-వల్లభుడౌటకు హేతువెద్దిర॥

న్యాయులధమఃత్వక్తచరి-తాశ్చతనుండేడినత్కు-మారకన్

నీనుములెప్ప యోకరుణ-నీరజనాభవచింపుమిత్తరిన్ ॥ ౧౩౦

ఉ ॥ నాపుడును రేగుడల-నాతిగనుంగొనిలేమపూర్వనుం

దీవుపతిప్రతాప్తమున-నెంతయుమెల్లుచునుండియొకగానా

డీవాకరూపవంతుడగు-హీనువిబులగుజూచిచిత్తనుం

దాచిలసప్రభావభుల-కద్దుతనుంసినకారణంబునన్ ॥ ౧౩౧

క ॥ వాడిపుడునీకుబటియైతోడన్ద్రీడించుచుండె-దొయ్యలిభువిముం

దాడినకర్తృబజనులకునేడీక్రియగట్టికుడుపు-నిరయంబగుచున్ ॥

స ॥ సతీనీనుతుండుబీ-జప్రధానుడుగాన-నీచకృత్యంబులు-నెరవబూనె

నిబ్బాలకుండుగ-ర్హితబీజుడయ్యను-సత్పత్రమగుస్యేను-జతరజల

ధి! నాంబడునుక్షేత్ర-మందువిషపోయి-తనుబుట్టిపరసాఖి-ధాన

మనురినీతోడసపుడువ-హినిదన్ధుడైచను-కారణంబునముందు-క

ల్కివీడు ॥ తే ॥ సైర్యగాంబీర్యరూపసౌ-దర్యకైర్యవిలసదైశ్వ

ర్యములుగల్గి-పీతిహూత్రు! ననయగుధిదైవతంబుగ-నాత్మమిగు

ల! గొలువగలవంశవిస్తార-కుండుయగును ॥ ౧౩౩

ఉ ॥ ఈతనవంశమందుజని-యించినవారలుక్షేత్రవిహ్నవి

ఖ్యాతివహింపగాశిఖి-ఖార్చనముఖ్యసుధర్మలందుధీ

చాతురితోడమెల్లుదురు-సాధ్యవిగర్హితవీజవిహ్నము

త్యాతతమైరహింపభువి-యందతిహీనులనాగమెల్లడిన్ ॥ ౧౩౪

క ॥ కావునవారుమరాచారావృతమతులునుధరోమ-రాచారమతుల్

శివిద్యామతిసంయుక్తవెలయుదురుభయవంశ-యాచారములన్ ॥

తే॥ పడతినినుతుబొరులు-పరసుడనుచు| జెప్పదురుగానవానివం- శీకలుర్వి
బారసీకులటంచని-ప్రాధనుతుల| చేతబిల్వంగబడుదురా-భ్యాంతమ
మర॥ ౧౩౬

౧॥ తరుణినీభర్తవే-దాబ్యాసమొనరించు-టాదిగాజేయుదు-ద్ధాంతపాప|
కర్మలపారమై-క్రాల్పకతంబున-వీకిబాపని-వృత్తిగలుగ|
జాలదెంతయువీడు-జలజాక్షినియోగ-వహ్నిచేగడ్డుడై-వ్రాలిముం
దు| కల్పాంతమగునంత-గాలంబునుహిషకా-పంబునబుట్టిల్-
కంబులోన॥ తే॥ గ్రాసురక్షాంబికలగొల్పు-కాలమందు,తన్ను
భోగోర్విసూక్రాసి-ధారచేత| స్వకులమారడిబుచ్చుదో-సమున
నంత్య| జాతిచేగొయ్యబడుచుండు-సంతతంబు॥ ౧౩౭

కే॥ వారిజనేత్రిసాధ్యజన-వంద్యచరిత్రవుయైననీడుభ|
వ్యోరుదృగాంతదృష్టిమును-యుత-టమైశ్వపచాధమాంగమం|
ధారగసోకుహేతుశ్రున-నాతనికీభవమందువేదము|
చ్చారమొనర్చుయోగ్యతయు-సద్విజవర్యలపూజయున్లనె॥

కే॥ మరియువిప్రాస్వయాంభోధి-మహిమగాంచ| నుదయశోదురమాస
తి-యుద్ధియెజ| నించునిన్నువరించెనీ-హీనుడేరి| కినిపురాకృతమూగ
క-జనదుకలికి॥ ౧౩౮

౧॥ నీచుడయ్యవాడు-వేచిభూదివిజాంక| మమరనాదునామ-మందిపలుక|
బడినఫలములోక| పావనివగునీడు| తోడమృతియుగొనియె-దుదిసువ
హ్ని॥ ౧౪౦

మ॥ ఇటుల స్వస్థువు బల-నయ్యల బం-హిష్టాను మోదాత్మయై
 నటించింద్రోపల సన్నిభాంగవరదా-నారాయణామాధవా
 నిటలాపాంగసుమిత్రశత్రుహరవా-ణీశాభివంద్యాభవా
 త్స్ఫుటకారుణ్యరసంబు నాపయివడి-న్రోబ్బింపిరక్షించువే॥ ౧౪౧

చ॥ అని వినుతించి పల్కె-నపు-డల్లపతి వ్రతదేవనాకుమీ
 దనులభియించు జన్మమున-దాభవదీయశుభాంగ రేఖద॥
 శానమగునట్లు నీమతను-సంగతి నొందిరహించునట్లునో॥
 రనుతవనామ సంస్కరణ-రజిలునట్లునొసంగవేకృప॥ ౧౪౨

తే॥ హరిభవత్స్వశాదశానా-ర్యత్వమును జడత్వదాసత్వనిర్మలాత్వాదు
 లమరు॥ భవమునాకొగినిపుము-భద్రచరితాయస్య మేనొల్లనయ్య
 సా-జన్యమూర్తి॥ ౧౪౩

మ॥ అని ప్రాధికంచుల తాంగివిష్ణువును హా-హ్లాదంబుతో గాంచియో॥
 వని తానీవిపుడీగృహంబునదపో-వహ్నిప్రభావంబుచే॥
 తనుభర్తాత్మజబాంధవాప్తపురమి-త్రత్రేణితోదగమై॥
 చనితోడ జనియింతువీవాకమహి-జాతస్వరూపంబున॥ ౧౪౪

ఉ॥ ఈపుదహించుచోవడిమ-హీసురబృందముతోడనిష్పరం॥
 బావరవహ్నిచేతబను-హంబగునట్లుగిగాలిపోయిబృం॥
 దావనమంతకోర్వీశుభ-దాశ్యవనోత్తమమైరహంచునీ॥
 వావనమండు వంశకుజ-మైవిలసిల్లెదవన్తుకోమలీ॥ ౧౪౫

ఉ॥ ద్వాపరమంచుచుష్టజన-వల్లభరాక్షసవల్లభావర్ధి॥
 రూపదగింపనేనుహిమ-రుక్మ-లకంధివిధుండనాజగ॥

ద్వ్యాపకకీర్తి చేతెలయ-సానకమందుభిర్భవందుసం

దీపితకృష్ణమూర్తినయి-తేజరిలంబడుదంగనామణి॥

౧౮౬

తే॥ పడతిమాతలనైరాను-బంధపశతోనందగోపకునింట- నా-నందమలర॥

బెరుగబడుచుండిలేగల-బ్రయమెలర్పగాయచునుపూనిపా-గండ

ప్రాయమంచు॥

౧౮౭

తే॥ నల్లవబ్బలకుల్లాలున-వత్సములన్దగమేపుచున్వన॥

పుల్లతృణధ్వజాకృతీని-బొల్పెసగున్నినుబూనియప్పుడే॥

బిల్లవగ్రోపచేనుకుని-ప్రేయసిప్రేమవహించినాదగు॥

సల్లితాధరోష్ఠరస-సంగతినిత్తుసదానుమోదినై॥

౧౮౮

సీ॥ వసతనేదేవకీ-వసుదేవులకుబుత్ర-భావంబుతోడభూ-భాగమందు॥ దత

లీగృష్ణాప-తారమెత్తియనదా-దశక-సస్పృశక-న-త్వములనిన్ను॥

దనుపుదునేనుండు-దాకనాయవతార-ముడుపుచోనాదుసా-య

జ్యపదవి॥ నీకేనాసంగెదానెలతనీకటమీద-జన్మరాహిత్యమై-స

ప్రకాశ॥ తే॥ తనువెలుగుచునుందువు-తరుణినాడుదీర్ఘిక

నుకూలినీవుండ-ద్విజునిబోలి॥ వచ్చిన్నధరించిది-వ్యవబోధ॥ తే

లిపినదినేనజన్మని-తెరవతోడ॥

౧౮౯

తే॥ అనవినిసాధ్వపలై-కమ-లాక్షహరేవరమేశనాకునా॥

తనయనియరీదుబంధమతి-దాధ్వతనుండుటద్రుంగడందుకా॥

తనికీకగల్లుజన్మముచి-తంబగునట్లొనరించిమన్నును॥

చనమోలిమందహాసమెన-యన్నధురోక్తులబలై-నట్లొగి॥ ౧౯౦

చ॥ ఇతమభవత్తపోగ్నిశీఘ నిష్పడుదగ్ధముకొందు హేతువన్॥
క్షితిహాకవేత్రదండచుయి-శీఘ్రమనీసరన్జనించునె॥
సతియపుడేనునన్నువల-సన్నురళింబలెబూనువేళబే॥
మతోధరియింతుహస్తమున-మంజులవేత్రముగాగనీసుతున్॥

తే॥ జన్మరాహిణ్యమితనికి-సంభవింప! దఘబలిష్టుండుగావున-యబ్బనేత్రి॥
మీదజనియింపబడుసంప-దాదులచురు॥ బారసీకుండు నెవెల్ల-బడును
మరియు॥

చ॥ హరివచియిం చెనిట్లుజల-జాయతనేత్రిమదీయవాక్యము॥
ల్లరమొగినమ్మిచేయదగు-కార్యపరత్వపుగమ్యమిష్టదే॥
సరిగెదనన్నభామినిత-దాంఘ్యులకున్ప్రణమిల్లునంతలూ॥
హరియునదృశ్యుడయ్యెనపు-దాద్విజపుత్రికరుక్మిణీసతీ॥

క॥ మొదలిసుయోగమువెండియు॥ సదమలహృదినిల్పిపూణ-సదసభ్యే
యా॥ స్పదమగునంతర్దృష్టినిముదితామణిమరిగియుండె-ముదితా
త్మయునై॥

సీ॥ అంతనాధారచ-కాంతరానిలులేపి-వరగస్వాధిష్టాన-పవనుయందు॥
గలిపితద్వయముశీ-ఘ్రస్ఫూర్తితోమణిపూరకాజ్ఞంబున-బొదల్లు
గంధ॥ వాహునిలోగూర్చి-వడిగదత్తయ్యనునా-హతపద్మగతసదా
గతిజేర్చి॥ తచ్చతుష్టయముని-త్యశ్రీలజ్జలువార-సగుహిశుద్ధాజ్ఞం
బు-నందునెగడు॥ తే॥ గంధవహసంజ్ఞగలజీవకళనుగలిపిక్రమ
తసచ్చిత్వరూపకా-ఖ్యాతమమరి॥ గ్రామనాజ్ఞాసరోరుహ-కణ్ణిక
కాఖ్యనమరుచున్నసుషుమ్ననా-శమునజేర్చి॥

ఉ॥ అలసత్సుషున్నజల జాంతరసత్పరమేశ్వరస్వరూ॥
 పావృతశుద్ధసాత్వికవి-భాసతరప్రభలోనశీఘ్రమా॥
 జీవకర్తాను మేళనము-జేసిజడాంగసమంధవృత్తుల॥
 న్నావిరినొంచియైహిక-మువంచివిశౌలముదాబ్ధిదేలుచు॥ ౧౫౬

శా॥ అందేకాగ్రమ నొమిళిందమునునా-దానందపీయూషమా॥
 నందంబొప్పుగగోళిలుపూనిగడిసుషు-మ్మానందమునొందియే॥
 సందేహంబునులేకమీదనుసహ-సాగ్రంబునొంకారస॥
 చ్చందానూథతరుండగాంచియపుడా-సాధ్విప్రమోదంబున॥

తే॥ రమ్యతరసహసాగ్రచ-క్రప్రకాశ॥ మందుమోక్షాహామగునిజా-
 మందతేజఃమమరువిజ్ఞానదీపిక-నాతతప్రమోదమునజేర్చిసతితేజ-
 మునవెలింగె॥ ౧౫౭

శా॥ తత్తేజంబునులంబునైరుచిరమై తత్సార్థమైయోగిరా॥
 ధృత్తానందకరంబునైయనుపమై-చిత్రేజమైశుద్ధమై॥
 సత్తామాత్రమునైసదాసుఖదమై-సంకాశమైనిత్యమై॥
 వృత్తియోభగుణాద్యములరహితమై-స్వేచ్ఛార్థికవైల్లగ॥

సీ॥ ఆచిత్రస్వకాశమందానందముననుండి-సర్వంబువజ్జీవి-సమతచిన్త॥
 యంబైనసగుణమా-యాపరిత్యాగియై-కాలత్రయాబాధ్య-కముల
 దొలిగి॥ క్రమమొప్పభూమిత-త్వమువారిలోగల్గి-తద్వారితత్వం
 బుదహనుజేర్చి॥ యావహితత్వంబు-నవిలంబులోగల్గి-తద్వారిత
 తత్వమై-ద్వైతభావ॥ తే॥ మమరిసత్స్వకాశంబునై-విమలమైవి

కారూన్యంబునై నిరా-కారమై నిరుక్తమైన చిదానంద-రూపమై
సాదావికాసనదాకాశ-తత్వమంతు॥ ౧౬౦

మ॥ కలిపేదత్సమయంబునన్యాయవతీయో-గాగ్నిప్రభాకీలలు॥
జ్వలమొప్పారుచుతత్సమమ్నగతచే-వప్రాజ్యతేజంబునన్॥
గలితంజైవిలసత్సహస్రకమలా-ఖండప్రకాశంబునన్॥
మిలితంబైశతకోటిసూర్యరుచిస-న్మిత్రంబునై గ్రీలుచున్॥ ౧౬౧

చ॥ పటుతరతేజసంపుటివి-భాసముగాఘటదేవవీధినా॥
దుటనటబ్రహ్మరంధ్రముప-టుకునవ్రయ్యలువారితగ్రుచ్చి॥
స్ఫుటమెగయన్దదాంగనవ-పుష్కసిగాంచెదీయతేజనుం॥
తటనుచటచ్చటారవయ-తజ్వలనాకృతిబొందినుంగరి॥ ౧౬౨

మ॥ అపుడయ్యోగినిబ్రహ్మరంధ్రమునను-న్యద్యోగతేజచ్చటల్॥
విపరీతంబుగబుట్టిమిట్టిదివికీ-విశ్వంతకాలోద్భవ॥
త్రిపురధ్వంసిలలాటవేత్రసహనా-ర్చింబోలితీక్షణాగ్నియై॥
విపులంబైవిశదస్ఫులింగనిచయా-వేష్టంబునైలేచుదున్॥ ౧౬౩

తే॥ లేచివాయుసమేతంబు-నైచటచ్చటారవాకీర్ణవిస్ఫులిం-గాకులోగ్ర॥
దుస్సహజ్వలలెంతయు-దొడరియొక్క॥ నిముషకాలంబులోబురి-
నిపురుషడగ॥ ౧౬౪

సీ॥ ఆబాలవృద్ధాంగ-నాప్తబంధునుహృజ్జ-నశ్రేణితోడచ్యుతాశకుసుమ॥
భవకులోద్భవబుధ-ప్రవరాభికితం-జైధరిత్రరహించ-నైసభ్రమర॥
మృగమెల్లభస్మమై-పోవవేగదహించి-మరియునమ్మృతక-ల్పమమునె

తా దక్షు బారినయంత-దక్షు ముట్టి శుచివ్య-నాండజేసినమీద-
మంద॥ ఆ తేజమిమిడెనదియు-దేవవీక్షి నడం గె, సరసి నాక్షి క-
ల-జనులతోడ, భ్రమరపురము గాలి-ప్రసవ భేతునకునుగిలె పట్టనా
గవెలసె-భస్త్ర పటలి॥ ౧౨౫

హ॥ నవలాయస్పరమాట్లుదగ్ధమయిబృం-చారణ్యసామీప్యనం॥
ధ్రువిశాల్గన్నతమైవి కాసయునమై-చూరీకృతాఘాతుమై-
స్తవమాసంతయిసన్ననిత్రజవివా-సశ్రేష్ఠమైసత్వమై॥
భువిసత్కీర్తివహించిమించువనమై-పొల్పొండెనయ్యాటచి॥

సీ॥ త్వక్సారభూజమై-తనరారెనప్పతి-త్రతలోకరత్నమూర్తిసముగాగ॥
నప్పరీడ్విజబృంద-మామ్రాద్యఖిలభూజ-పుంజమైయవ్వ-బుట్టబడి
యె॥ నానతీనుణిపుత్రు-డాసమీపక్షోణి-వేతనకుంజమై-వెలసె
నిఖిల జగదుపకారకం-బగువమోత్తంసంబు-నైయొప్పెనెవ్వరం-
బట్టవదన॥ తే॥ యనుచునారదుడావిద-రస్థావనీశతనయరుక్మిణి
కావసు-ధానురేంద్ర॥ పుత్రికకునబ్బనాభుండ-పూణకరుణ ని
చ్చినభవాంతరస్థితి-నెరుగజెప్పి॥ ౧౨౬

హ॥ మరియువచించెసంయమిర-మాపతిసాధ్వీకినిచ్చినట్టిస॥
ద్వరగరిమంబు పెరేపునను-వంశకుజంబయివెల్లెనింతియ॥
త్తరుణిసుతుండుప్రేవపాద-తండమునందొకదండకూపమై॥
ధరణిజనించెట్లులల-తాంగిసుతాన్వితయైరహించిన॥ ౧౨౭

క॥ మున్నలసత్తియోగినియై॥ యున్నెడసాక్షాత్కరించి-యోగిధ్యేయం॥
డన్నవిధంబునహరియాపన్నజవాపనుడునిఖిల-భావనుడంత॥

ఉ॥ కావరమీనుద్వాపరయ-గాంతమునకావనుదేవదేవకీ
 దేవికిబుర్రనిహ్నునుద్య-తికాబ్రతిపక్షనిశాటభావభూ
 పావలిగ్రంథనుద్య-లి-యాహరిమున్నయశోదశకావచ
 శ్రీపిలసిల్లదత్తవర-శేఖరముకావడిదీర్పుపూనికె॥ ౧౨౦

ఉ॥ నందునిమందకప్పుడెజ-నార్దనుడేసిశిశుత్వమేర్పడె॥
 నందునిగేహమందునెఱు-నెంబుగనాడుచుపూతనాద్విష్ట
 ద్భృందముగ్రంథపుచోలిమురి-పెంబులుజూపుచులేగపిండునా॥
 నందముతోడగాయుచువ-నెంబునమెల్లుచునుండువేళలకె॥ ౧౨౧

సీ॥ బృందావనప్రాంత-పుష్పీతలోద్వేల్ల-తానేకవిధభూరు-హాఁకిణి॥
 పరిశోభితంబునై-బాసిల్లుగవ్యవ-నాంతరంబైనవం-శావనీజ॥
 మాబాలకృష్ణుడా-గోబాలకంబుల-గాయుచుపొగండు-పాయ
 మందు॥ గోపాలబాలుర-గూడితద్వంశభూ-జముగాంచిదానికే-
 జనినజన్మ॥ తే॥ కాలమునదానాసంగిన-ఘనవరంబు దీర్పునున
 సింహితధరి-త్రీజమపుడు॥ కణకబండించియప్పణ్య-కాంతనిజకృతా
 నివృత్తశ్రేష్టపర్వమా-న్తార్థమంది॥ ౧౨౨

ఉ॥ తక్కినవంశవర్చనము-దాయమునాత్మసఖాలిక్ష్ణుదా॥
 మకుగవనివ్వనెంచిసువ-మంబుగనన్నయకల్పవర్షబులై॥
 యొక్కటవన్నెకెక్కునటు-లాకగి-మొగికహరికంజలోచనురి॥
 డక్కునజేవికాపూర్ణకరు-ణారససంకులదృష్టిజూచుచుకె॥ ౧౨౩

మ॥ పరితప్తామలహేమపాదనముచే-బద్ధాశ్రుడాకృష్ణుడా॥
 హరిభక్తావమడిందిరేకుడుమహా-హాసప్రయుక్తాస్మదై॥

సరసస్వానసమన్వితోజితలస-స్పష్టస్వరా ఘోరమం।

దరనాదాహృతమీనునట్లుతగుళి-ద్రుమ్మర్తి సేసెన్వడిక॥ ౧౭౪

తే॥ వంశపూర్వాఘమొగిబాయ-వారిజాత్ముఁ డపుడుతగురంధ్రయోగం

బునతిముదంబు। సంధిలనొనర్చిపరిపూతజన్మజేసిసహచరాభాకత

తికిచ్చె-సఖియమరియు॥

౧౭౫

క॥ ఆవంశభూజనికటాత్మవిర్భవమైవికాస-మైసన్నదలం।

బైవెలయుఁ పేపసాదగని। శ్రీవిభుడందున్నవేత్ర-శేఖరముగొనె॥

స్తో॥ భూపవిత్రముగాగ-బూన్పినసన్యాంఘ్రి-స్పష్టభాగంబుతో-భిలపెనం

గ। బడివామజంఘమే-గ్నడదత్పదాంగుళ- శ్రేణీనఖద్యతాల్-క్షితి

నిబర్వ। దార్చిదాపలికొకిం-తయుసికర-నిజకటి-స్తలిబెంచియాకుం

చి-తానమితతి। రోధిచిహ్నంబున-రుచిరదృగ్వీక్షార-సంభాత్తసవ్య

భా-జాగ్రసీమ॥ తే॥ బారమువ్వంకయొడలుసొం- పడరనిలచి।

నెలతేశ్రీకృష్ణుడవ్వేణు- నీలవేణి కనయమాత్మీయమధురాధ- గా

మృతంబు। నానజేయుచురక్షింఁచె-గానగరిమ॥

౧౭౬

మ॥ అతివాసుస్వరయుక్తగానరసమ-య్యంభోరుహాత్ముండువి।

శ్రుతమేపారగఁజల్లదత్త-ణముల-స్థోకస్థితీ-స్థాణుసం।

హతిపైజారిసమాత్రమూహరికిను-ద్యస్పల్లవారూపహ।

స్తతలంబుల్పడిజ్ఞాచి-మొక్కులిపబృందారణ్యభూజాతముల్॥

శో॥ నానాగాయనగాయనీసురవిమా-నశ్రేణీదైవాధ్వనుం।

దానందంబులరారనిలు-నుజడ-తాఁబోదఖండంబుల।

క్షాన్తైరిపుటచిత్రరూపములజాఁడన్ ముందుకన్మాతలెం

తే॥ లోకవసంతురాహరిలస-ద్దివ్యోగుగానంబుచేన్

౧౭౯

ఉ॥ పర్వసుధాకరాననకృ-పాకరుడావసుదేవపుత్రుడా

గీర్వసన్నతామలను-గీతసమాకలితోరురవ్యగా

భవ్యసాన్నితాధరను-ధంబనయింబలవేణుఖండరూ

పోర్వసుపర్వపుత్రికను-మోపికనిచ్చెవరంబుదీర్పగాన్

౧౮౦

అ॥ సామగానలోలు-దామంజువాచాలుదాపయోజనేత్రు-దాపవిత్రు

దాకృపాసముద్ర-దాలోకనతభద్రుడిష్టుమనుపుచుండె-కంఠినిం

తి॥

౧౮౧

పీ॥ ధారుణీసతికవ-కారులైనన్యసాధ-మాదులగుంపని-మైదినీతి

లంబునజాంబూన-దాంబరుండగుః స్థు-కృష్ణుడైపుట్టియాక్రీరవాణి

కలవడువేణుజన్మాతరసుఫలాను-భవమిచ్చుచుండెనీ-యవసర

మున నింకనవ్వేణుచ్చ-గేక్షణకాక్షీయ-పదంసాదరతజేర్పంగను

న్న॥ తే॥ వామనీవిభుషమ్మయవ్వారిజాయుచిత్రత్యచ్ఛతము

సున్న-సకలలోక విమతగుణధామయగుసాధ్వ-వేణువైనకథనవి

దియమ్మవంటెబం-గారుబొమ్మ

౧౮౨

ఉ॥ నీవువత్సవ్రతామణిపి-నిర్మలవిందిరవల్లదేవకీ

దేవియుగన్నకృష్ణునిస-తీతిలకంబపుయైనన్

తావనుడైనకృష్ణునిశుభాధరబింబర్గసంబునిచ్చలున్

దావివడువేణుఖండచరి-తంబువింగనువేడితలమనన్

౧౮౩

మ॥ భగవద్వివక్షగుణప్రభావమునకూ- పారంబుకప్రస్తుతే॥
 ప్రగుణాకీర్ణకథలీతంగములుత-దంగద్రసాపానన॥
 త్తగతిప్రేత్తకభక్తులీతుకమలా-ద్యుభశ్చరంబుల్లప॥
 భృగవభక్తిరసంబగాభముబహు-సాగ్రియల్లదాక్షేపకత్॥ ౧౮౪

ఉ॥ అట్టిరమేశ్వరాశ్రితగు-ణాకలితోద్యుపగాభవార్థిలో॥
 బుట్టిపత్ర-ధావధిను-భూతమనెనక-తనాదరించుటల్॥
 నెట్టినుచేష్టనేత్రులి-దర్శయమీకథలంచుగొండరా॥
 గుట్టులెసంగబూనుచును-కోవిదులొపునెఱిగితులకన్॥ ౧౮౫

తే॥ అయినవట్టానశపురాణ-వయతమైవి రాజిలునదిబ్రహ్మాండపు-రాణ
 ము॥ సాగ్రాదయననివాంతరకథ-లపుపెక్కు-వాలోగొ
 నినెనకని-స్వృజకరుణ॥ ౧౮౬

అ॥ నన్నుచి-చిన్నునలుచెప్పెయింతలోనదోచి-తలోలబ్ధి॥
 నయినకునిపును-ప్రియమారవదియించి నాడవింతుక-తక్షిణోవ॥

క॥ అనినాగుడుదామరతీజననాశ్శృంబైనప్ర-సాక్షీనజీతో॥
 భవనునుచారిత్రముగృహ్మనిదేక్షికెల్లెవడిని-నోద్యంబందె॥

ఉ॥ అంతటధేవసంయమిజి-యాంకరథాంగభృదాగ్రవన్నిజే॥
 నెంతయుబూజలుంగొనిస-మిద్ధనచమ్మరణంబునన్యశే॥
 స్కాంతనుమంగళశ్శృమొగి-గాంచుమటలమనుభోక్తులాదిపా॥
 ల్లింకయులేనిభక్తిస్ఫుటి-యింపితదానతిబూనివేడ్కతో॥ ౧౮౭

చ॥ సరసవిపంచి నాకముల సన్తటిబద్ధసువరాహార్చ్యచ॥
 క్రుచ్చివిక్రీణశోభబరి-రంజితరవ్యకుశస్థలీపురేం॥
 దిరఘవగాజమార్గగత-ధీరులుసంతసమందదతుల॥
 ద్వగసదనంబులకబ్రతిర-పవిడమీటుచు నారదుండోగి॥

చ॥ హాపరమేశవక్రధర-హస్తిపరక్షణపద్మనాభగీ॥
 ర్వరమితపాదపద్మయన-వశ్యచరిత్రపక్ష్యక్షణశం॥
 కకవరమిత్రగోత్రధర-కంసవిదారణగోపికామనో॥
 హరయః బాడుచుకనె-రయంబుగశృష్టునిదేశనాస్పృహ॥

క॥ అనినూతుండలనైమిశవననాసులక్ష్మిపృష్ఠ-వరనాధురోష్ఠం॥
 బయంబునానుమరల్చివనితామౌళికధనమెలమి-వనియించియనె॥

చ॥ నమనగుహారమీరలః-మోదమునన్ననుబెద్దజేసిచే॥
 డినకధనంబుబెప్పిడిదృ-ధీకృతచిత్తులరైసమన్విత॥
 పింగళగల్లుసంశయి-వృత్తిహించినరేధరినీ॥
 ఘనకధనంబుమాధవవి-కాసగుణాభినుతంబగుజామీ॥ ౧౯౩

చ॥ మురళీననాఖ్యచేలెయుముందటివిప్రశత్రువశాదుణీ॥
 పరమగుసచ్చరిత్రమతి-పావనమియ్యదిధారుణీమన॥
 స్థిరతజలింబినన్విలిన-జేతలిఖించినవారికిరమా॥
 వరుడుసుఖాయురర్థమతి-వాగ్విభవంబులాసంగునిచ్చులు॥

క॥ అనినైమిశవనమునిజనమునకనయమునుప్రసంగ-ముగ్ధమునూతుం॥
 డనుమునివినిపించినయీఘనమురల్చిసాధ్వభవ్యకధనంబేను॥

మ॥ ససయపతీవరిత్రమను-సత్కృతికన్యనుమైధిలీమనో॥
 ధనపతికి సమర్పణము-దార్పగనయ్యెసభక్తిశాలివా॥
 హనశకవషణ్ముల్కశిగ-జాక్షిశరంబులాగిన్నటించుచో॥
 ననుగతశోభకృచ్ఛరద-హంబులుశోభిలుచుండగదగదగ॥ ౧౯౬

అశ్వాసాంతము.

మ॥ ధరజాచిత్తునుయూరికప్రమదప్రత్యగాంబుభున్నాదస॥
 త్పురుషస్థోమహృదారవిందనికరాంభోజాప్తసంవాప్తది॥
 స్వరశోశాంతనదానవద్విరదగ-ర్వాభంగపర్యక్షదా॥
 శరథేసేనుకృతార్థజన్తశరథే శశ్వత్కృతానీరధే॥

గద్య—ఇహిశ్రీమత్సీతారామకరుణాకటాక్షవీక్షణప్రసాదలబ్ధకవితా

ధురంధరపల్పహసాస్వియాత్రేయాత్రియసగోత్రపవిత్ర

జాపూఢివెంకయామాత్యపుత్ర

సంజీవరాయనామధేయ

— ప్రణీతంబైనశ్రీ

కృష్ణమురళీమహాత్మ్యంబనుమహాకావ్యబువందుసర్వంబును

ద్వితీయాశ్వాసము—సంపూర్ణము.

[illegible]

